

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2021

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Wijziging overgangsbepalingen DAC-subsidiëring sociaal-cultureel volwassenenwerk en lokaal cultuurbeleid

Artikel 2

De facto had de oorspronkelijke regelgeving tot gevolg dat een bijzonder groot deel van de vrijgekomen DAC (derde arbeidscircuit)-middelen overgeheveld zou worden naar de projectsubsidiemaatregel uit het decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Slechts een kleiner deel zou naar de werkingssubsidies doorstromen. De grootste financiële nood stelt zich echter bij de werkingssubsidies. De voorgestelde aanpassing laat het aan de appreciatie van de bevoegde minister hoe de vrijgekomen DAC-middelen worden gespreid over de financiering van de werkingssubsidies en de projectsubsidies.

Band met de begroting:

Naargelang de beslissing van de minister zullen de vrijgekomen middelen worden ingezet voor de financiering van de werkingssubsidies, waarvan de beleidsplanperiode in 2021 start.

Afdeling 2. Wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Artikel 3

In de Beleidsnota Cultuur 2019-2024 van minister-president Jan Jambon worden onder de OD (operationele doelstelling): 'OD A.2.4. Een sterk partnerschap realiseren met andere beleidsdomeinen, sectorspelers en middenveld' volgende initiatieven aangekondigd:

'Met mijn collega bevoegd voor het onroerend erfgoed wil ik nagaan hoe de vele topstukken aanwezig in monumenten, meer bepaald in kerken en kloosters, in goede staat voor de toekomst bewaard kunnen worden. Een gericht proefproject rond 'behoudsondersteuning bewaaromstandigheden topstukken' bij erfgoedbewaarders die behoud en beheer niet als kerntaak hebben, stelt me in staat het huidig beleid te evalueren en waar wenselijk bij te sturen (RA p. 126). Nog in samenwerking met onroerend erfgoed neemt mijn administratie een regierol'

De eventuele uitgaven van het proefproject dienen te worden aangerekend op het Topstukkenfonds.

Band met de begroting:

De uitgaven met betrekking tot de bescherming, restauratie van topstukken en alsook de uitgaven ter verbetering van de bewaaromstandigheden dienen te worden aangerekend op het Topstukkenfonds. Op dit fonds (HB0-1HCA5CY-IS) worden de nodige financiële middelen voorzien ter ondersteuning van het vermelde proefproject.

Afdeling 3. Wijziging van het decreet van 1 maart 2019 houdende een circusbeleid

Artikel 4

Op basis van de laatste zin van artikel 23, §1, derde lid van het Circusdecreet mogen gesubsidieerde projecten geen winst maken: elk positief resultaat wordt volgens deze bepaling volledig teruggevorderd. Dit was echter niet de bedoeling van de decreetgever bij het inschrijven van de mogelijkheid tot projectsubsidies in de regelgeving. Het is net een goede zaak als projecten er – mede door de financiële ondersteuning van de Vlaamse overheid – in slagen om een positief resultaat op te bouwen.

De decreetgever wil subsidieaanvragers aanmoedigen om een gezond zakelijk beleid te voeren waarbij winstvorming een optie is.

De laatste zin van artikel 23, §1, derde lid van het Circusdecreet van 1 maart 2019 wordt daarom integraal geschrapt.

Band met de begroting:

De eerste ronde gesubsidieerde projecten op basis van het Circusdecreet van 1 maart 2019 worden vastgelegd op de kredieten van BO2021. Het al dan niet terugvorderen van positieve opbrengsten kan implicaties hebben op de vastgelegde bedragen.

Afdeling 4. Infrastructuur Cultuur en Jeugd

Artikel 5 tot en met 9

De onderhouds- en renovatiekosten voor de gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap in de sectoren cultuur en jeugd dienen aangerekend te worden op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Aangezien het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) deze gebouwen beheert, worden tot nu toe deze uitgaven in eerste instantie tijdens het boekjaar geboekt op de kredieten die daarvoor voorzien zijn in de FoCI-begroting. Per einde van het boekjaar worden die uitgaven overgedragen naar MVG (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap). Om deze complexe overdracht in de toekomst te vermijden zullen vanaf BO2021 de uitgaven voor eigen activa direct aangerekend worden op de kredieten, die daarvoor voorzien worden in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Omwille van deze administratieve vereenvoudiging wordt het Fonds Culturele Infrastructuur, opgericht bij artikel 49 van het decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999, opgeheven.

Er wordt een begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd opgericht als vermeld in artikel 15, §2, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019. Er wordt nauwkeurig geformuleerd welke ontvangsten in het Fonds kunnen komen en welke uitgaven daarmee kunnen gebeuren.

De taken van het Fonds Culturele Infrastructuur worden integraal overgenomen door de Vlaamse Gemeenschap. Via dit programmadecreet wordt de decretale basis gelegd voor het verstrekken van investeringssubsidies door de Vlaamse Regering voor het bouwen, uitbreiden, verbouwen of aankopen van cultuur- en

jeugd infrastructuur met supra-lokaal belang, wat voorheen gebeurde door het Fonds Culturele Infrastructuur.

De uitstaande verbintenissen van het Fonds worden overgenomen door de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 12 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur met bovenlokaal belang bepaalde dat het reglement voor subsidiëring van culturele infrastructuur met bovenlokaal belang van 16 maart 2001 wordt opgeheven en dat de subsidieaanvragen waarover al een beslissing werd genomen op basis van dat reglement, verder worden afgehandeld op basis van het reglement.

Om deze verbintenissen niet oneindig te laten aanslepen, wordt bepaald dat facturen met betrekking tot subsidies toegekend op basis van dat reglement uiterlijk tot 31 december 2024 voor goedkeuring en uitbetaling kunnen worden voorgelegd.

Het tekstvoorstel werd aangepast aan de opmerkingen van de Inspectie van Financiën.

Band met de begroting:

Bij begrotingsopmaak 2021 wordt in het middelendecreet het ontvangstenartikel voor de aanrekening van de ontvangsten door het begrotingsfonds voorzien. In het uitgavendecreet worden de nodige uitgavenartikels voorzien voor de aanrekening van de uitgaven op het begrotingsfonds alsook de andere uitgavenartikels waarop vanaf 2020 de uitgaven in het kader van het infrastructuurbeleid voor de sectoren cultuur en jeugd zullen worden aangerekend.

Repliek op de Raad van State:

De Raad van State werpt de vraag op of artikel 3, tweede lid, 1°, van het decreet van 29 maart 2019 houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur, dat naar die bepalingen verwijst, niet eveneens kan worden opgeheven. Dit voorstel wordt gevolgd.

De voorwaarden vermeld in de Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 worden toegevoegd aan het ontwerp van decreet. De opname in het decreet van 29 maart 2019 was een regularisatie, aangezien de steunregeling al in 2014 was aangemeld bij de Europese Commissie.

Hoofdstuk 3. Mobiliteit en Openbare Werken

Artikel 10

Momenteel worden er al subsidies toegekend aan gemeenten voor projecten die de aanleg of verbetering van kleine infrastructurele ingrepen aan schoolomgevingen tot doel hebben, zowel langs gemeente- als langs gewestwegen. Deze bepaling wordt uitgebreid met de schoolroutes langs gemeentewegen, om op die manier subsidies te kunnen toekennen aan gemeenten om het woon-schoolverkeer op de hele route verkeersveiliger te maken.

Daarnaast wordt de verwijzing naar het decreet betreffende het mobiliteitsbeleid vervangen door een verwijzing naar het decreet basisbereikbaarheid, aangezien het decreet mobiliteitsbeleid werd opgeheven door het decreet basisbereikbaarheid.

Hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Artikel 11

Indien de Vlaamse Gemeenschapscommissie een aanvullend pensioen zou willen aanbieden aan haar contractuele personeelsleden dan is de uitvoering daarvan via het Vlaams Pensioenfonds momenteel niet mogelijk. De Vlaamse Gemeenschapscommissie is immers geen rechtspersoon die ressorteert onder de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. De Vlaamse Gemeenschap oefent weliswaar toezicht uit op de Vlaamse Gemeenschapscommissie, maar de Vlaamse Gemeenschapscommissie is niet opgericht met een decreet van het Vlaams Parlement, maar door een (federale) wet, aangenomen met een in de Grondwet bepaalde bijzondere meerderheid. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft als organen de leden van de Nederlandse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement (met verordenende bevoegdheid) en een (uitvoerend) college bestaande uit de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de gewestelijke staatssecretarissen die tot de Nederlandse taalgroep behoren. De Vlaamse Gemeenschapscommissie is evenmin een lokaal bestuur. Om deze optie toch te creëren wordt in artikel 3, § 5, van het decreet van 23 november 2018 betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen de Vlaamse Gemeenschapscommissie toegevoegd als openbare werkgever die de uitvoering van haar publieke pensioenstelsel kan toevertrouwen aan het Vlaams Pensioenfonds.

In de voorbije regeerperiodes hebben de Vlaamse Regering en haar administratie altijd beoogd om maximaal samen te werken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie en haar administratie. Zo werd bijvoorbeeld op 10 januari 2013 een samenwerkingsprotocol afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, waarbij werd afgesproken om op verschillende vlakken meer samen te werken (bijvoorbeeld de gemeenschappelijke openstelling van raamcontracten en vergaderruimtes, samenwerking op vlak van vorming, kennisdeling, enz.). Een samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Vlaams Pensioenfonds zou hiervan dan ook een logische verderzetting kunnen zijn.

Hoofdstuk 5. Omgeving

Afdeling 1. Toewijzen inkomsten van nieuwe vorm van bestuurlijke beboeting aan het Fonds voor de Wooninspectie

Artikel 12

Met dit artikel wordt bepaald dat de inkomsten die voortkomen uit de procedure van artikel 3.55 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 ook terechtkomen in het Fonds voor de Wooninspectie. Dit artikel behoort tot boek 3, deel 9 van deze codex, met als titel 'strafrechtelijke handhaving' en heeft betrekking op bestuurlijke beboeting wegens het schenden van een verzegeling of de voorwaarden tot opheffing ervan.

De ingevoerde bepaling ligt dan ook in lijn met het algemene opzet van artikel 19 van het decreet van 29 juni 2007 dat onder meer bepaalt dat alle opbrengsten uit de strafrechtelijke handhaving woningkwaliteit in dit fonds terechtkomen en gebruikt kunnen worden voor uitgaven die verband houden met de strafrechtelijke handhaving.

Er was nog geen bepaling voorzien in de regelgeving waar de opbrengsten van artikel 3.55 van de Vlaamse Codex Wonen terecht moeten komen. Voorliggende bepaling doet de ontvangsten in het Fonds voor de Wooninspectie (begrotingsartikel QF0-1QDG4RB-WT) toenemen.

Afdeling 2. Kredietbemiddeling door SHM's bij de toekenning van bijzondere sociale leningen

Artikel 13 tot en met 14

Huurwoningen en koopwoningen ter beschikking stellen tegen sociale voorwaarden is volgens de Vlaamse Wooncode de eerste bijzondere doelstelling van het Vlaamse woonbeleid, waarmee het Vlaamse Gewest het recht op menswaardig wonen wil realiseren (artikel 4, § 1, eerste lid, 1°, Vlaamse Wooncode – vanaf 1 januari 2021 artikel 1.6, § 1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Wonen van 2021). Eén van de manieren om de ter beschikkingstelling van koopwoningen te bevorderen, is het verlenen van bijzondere sociale leningen (artikel 79, Vlaamse Wooncode – vanaf 1 januari 2021 artikel 5.65 Vlaamse Codex Wonen van 2021).

Momenteel worden de bijzondere sociale leningen verstrekt door twee kredietgevers: enerzijds het Vlaams Woningfonds, anderzijds de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). Het Vlaams Woningfonds verstrekt de leningen via haar eigen provinciale diensten, terwijl de VMSW een beroep doet op sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) die optreden als kredietbemiddelaar.

De Vlaamse Regering heeft het voornemen geuit in het Regeerakkoord 2019-2024 om het verstrekken van de bijzondere sociale leningen te concentreren bij één speler, m.n. het Vlaams Woningfonds. Vanaf 1 januari 2021 zal het Vlaams Woningfonds alle nieuwe bijzondere sociale leningen verstrekken. Op dit punt rijst er geen probleem: het Vlaams Woningfonds is momenteel al aangeduid als kredietverstrekker en kan dus bijzondere sociale leningen verstrekken. Bij de begrotingsopmaak 2021 is met deze gewenste situatie al rekening gehouden: de leningsmachtiging van het Vlaams Woningfonds werd verhoogd, ten nadele van de VMSW. De VMSW behoudt enkel een leningsmachtiging van 5 miljoen euro om wederopnames te kunnen toestaan.

Wel is het belangrijk dat de rol van de SHM's bij het verstrekken van de bijzondere sociale leningen behouden blijft.

- In de eerste plaats omdat SHM's sociale koopwoningen verkopen en tegelijkertijd aan sociale kopers een bijzondere sociale lening kunnen aanbieden (de aankoop van een sociale koopwoning geeft immers rechtstreeks recht op een bijzondere sociale lening).
- Daarnaast ook omdat het provinciale netwerk van het Vlaams Woningfonds dan kan worden versterkt via de kantoren van de SHM's, wat de toegang tot het instrument van de bijzondere sociale lening verbetert tegenover de situatie waarin kandidaat-ontleners enkel bij de provinciale kantoren van het Vlaams Woningfonds terecht kunnen. Momenteel zijn 24 SHM's gemachtigd door de VMSW om op te treden als kredietbemiddelaar, wat het aantal kanalen waarlangs de bijzondere sociale lening kan aangevraagd worden, toch sterk verruimt. SHM's hebben ervaring in het werken met een afgelijnde doelgroep, het controleren van inkomens- en bezitsvoorwaarden, enz. ... en zijn dus de ideale instantie om bijzondere sociale leningen te bemiddelen.

Het is daarom van belang om SHM's de rol van kredietbemiddelaar van bijzondere sociale leningen te kunnen laten behouden wanneer de bijzondere sociale leningen in de toekomst enkel via het Vlaams Woningfonds verstrekt zullen worden. Via het ontworpen artikel 13 wordt dit geregeld.

De rol van kredietbemiddelaar van bijzondere sociale leningen wordt uitsluitend toegekend aan SHM's, die de bevoorrechte uitvoerder van het Vlaamse woonbeleid zijn en die dus ten volle ingebed zijn in dat Vlaamse woonbeleid. Zij hebben zoals gezegd de kennis, de ervaring en de machtiging om met een reglementair,

afgebakende doelgroep van woonbehoeftigen te werken, die extra kwetsbaar zijn voor oneerlijke of onverantwoordelijke bemiddelingspraktijken. Daarbij moet niet alleen de actuele financiële situatie van de kandidaat-ontlener onderzocht worden via een specifieke solvabiliteitstoets, maar eveneens de situatie op het vlak van onroerend bezit, hetgeen bijzondere kwalificaties vereist om deze complexe taken uit te voeren. SHM's vervullen een opdracht van algemeen belang waarbij de essentie van hun activiteiten gelegen is in de verwezenlijking van het recht op menswaardig wonen van de afgebakende doelgroep en dus binnen de sociale huisvesting ligt. Bovendien staan zij bij het vervullen van deze opdracht van algemeen belang onder het toezicht van de toezichthouder (zie artikel 29bis, § 1, eerste lid, 1°, Vlaamse Wooncode – vanaf 1 januari 2021 artikel 4.79, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Wonen van 2021).

Er wordt voor geopteerd dat de SHM's erkend worden als kredietbemiddelaar door de Vlaamse Regering. Momenteel worden SHM's gemachtigd om op te treden als kredietbemiddelaar van de VMSW door de VMSW zelf. De VMSW is een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap en behoort dus tot de overheid *sensu stricto*. Het is niet aangewezen om een private instantie zoals het Vlaams Woningfonds SHM's te laten machtigen of erkennen als kredietbemiddelaar. De erkenning zal daarom gebeuren door de Vlaamse Regering op basis van erkenningsvoorwaarden die de Vlaamse Regering zal vaststellen in een uitvoeringsbesluit. Om deze uitwerking door de Vlaamse Regering voldoende te sturen wordt alvast decretaal bepaald dat om als kredietbemiddelaar erkend te kunnen worden en te blijven de SHM financieel gezond moet zijn en moet beschikken over personeel dat voldoet aan de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid. De Vlaamse Regering moet deze voorwaarden verder specificeren (aangeven wanneer een SHM financieel gezond is en wat onder de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en financiële betrouwbaarheid wordt verstaan) en kan aanvullende voorwaarden opleggen om erkend te worden.

De sociale huisvestingmaatschappijen die als kredietbemiddelaar erkend zijn, worden toegelaten om op te treden als kredietbemiddelaar inzake hypothecair krediet als vermeld in artikel VII.177, eerste lid, 1°, en tweede lid, van het Wetboek van Economisch Recht. Het Vlaamse Gewest is op basis van de gewestelijke bevoegdheid huisvesting bevoegd om regels inzake hypothecair krediet uit te vaardigen die specifiek betrekking hebben op bijzondere sociale woonleningen, die woonbehoeftigen in staat moeten stellen om via een hypothecair krediet een eigen woning te verwerven. Hoewel de federale overheid in het algemeen overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bevoegd is voor onder meer "het hypothecair krediet" en het "consumptiekrediet", zijn de gewesten overeenkomstig artikel 6, § 1, IV, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevoegd voor de "huisvesting". Het gaat volgens de parlementaire voorbereidingen om het "gehele huisvestingsbeleid" (Parl. St. Senaat 1979-80, nr. 434/2, 169-170). Er kan niet ernstig betwist worden dat er een zeer nauw verband bestaat tussen enerzijds de Vlaamse gewestelijke bevoegdheid inzake huisvesting en anderzijds de regeling van de bijzondere sociale woonleningen, die een essentieel instrument vormen van het huisvestingsbeleid, en die dus 'inherent' zijn aan een zinvolle uitoefening van dit huisvestingsbeleid. Sociale woonleningen zijn met name een noodzakelijk accessorium van het gewestelijk sociaal woonbeleid en strekken ertoe om minder kapitaalkrachtige huishoudens de mogelijkheid te geven om een eigen woning te verwerven en alzo hun grondrecht op wonen te verwezenlijken. A contrario kan ook worden vastgesteld dat de federale overheid heden bezwaarlijk toegerust is om specifieke regels uit te werken en aan te nemen die nodig zijn om bijzondere sociale leningen toe te kennen binnen de context van het regionaal huisvestingsbeleid. Sociale woonleningen om minderbegoede particulieren in staat te stellen een eigen woning aan te kopen, bestonden overigens ook reeds onder het regime van de federale Huisvestingscode, zodat kan worden aangenomen dat

de bijzondere wetgever de bevoegdheid inzake sociale woonleningen mee heeft overgedragen aan de gewesten. Om die reden behoort het dus tot de gewestelijke bevoegdheden om ook de kredietbemiddeling inzake de sociale woonleningen te regelen (zie uitgebreid de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, Parl.St. VI.Parl., 2017-2018, nr. 1677/1, 24-29).

Daarnaast wordt de mogelijkheid gecreëerd dat de SHM's die erkend zijn als kredietbemiddelaar, een subsidie ten laste van het Vlaamse Gewest kunnen aanvragen. Ook hier zal de Vlaamse Regering de concrete lijnen van het subsidiëeringsmechanisme uitwerken in lijn met de afspraken uit het Regeerakkoord. De vergoeding wordt toegekend als compensatie voor het verrichten van een dienst van algemeen economisch belang en de Vlaamse Regering zal erover moeten waken dat het subsidiëeringsmechanisme voldoet aan de vereisten van het DAEB-besluit (Besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen). Het gaat dus niet over een commissieloon in de zin van artikel VII.147/30 van het Wetboek van Economisch Recht, maar over een vergoeding voor de uitvoering van een opdracht van algemeen belang door de als kredietbemiddelaar erkende SHM's.

In ontworpen artikel 14 wordt een overgangsmaatregel opgenomen om het mogelijk te maken dat het Vlaams Woningfonds tijdelijk een beroep kan doen op de SHM's die door de VMSW gemachtigd zijn als kredietbemiddelaar in afwachting van de erkenning van kredietbemiddelaars door de Vlaamse Regering volgens het nieuwe regelgevend kader. Op die manier kan er vanaf 1 januari 2021 gewerkt worden met kredietbemiddelaars die optreden namens het Vlaams Woningfonds.

Band met de begroting:

Via de BO21 wordt 463.604 keuro van de machtiging om bijzondere sociale leningen toe te kennen overgedragen van de VMSW naar het VWF. 5.000 keuro machtiging blijft behouden in de begroting van de VMSW om heropnames te kunnen toestaan.

Daarnaast wordt 5.000 keuro beleidskrediet gecompenseerd van de begroting van de VMSW (ESR-code 31.22) naar begrotingsartikel QF0-1QDG2PA-WT. Het betreft de vergoeding die VMSW uitbetaalde aan de door haar gemachtigde SHM's voor het aanbrengen van bijzondere sociale leningen.

Voorliggende decreetsbepaling is noodzakelijk zodat de Vlaamse Regering deze middelen voor kredietbemiddeling kan uitkeren aan de door haar erkende SHM's.

Het advies van de Raad van State werd integraal gevolgd. Het ontworpen artikel 13 wordt in die zin verduidelijkt zoals aangegeven door de Raad van State.

Afdeling 3 Wijzigingen aan het decreet van 24 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen

Artikel 15 tot en met 18

In de beleidsnota Omgeving 19-24 is de eerste strategische doelstelling:

“Een omgevingsbeleid voor en met betrokkenheid van burger en maatschappij, met het oog op het verhogen van het maatschappelijk draagvlak.

Ik sta voor een omgevingsbeleid waarvan de burger beter wordt en dat toelaat om maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Dit vraagt soms moeilijke keuzes, het is dan ook nodig dat we met zijn allen in dezelfde richting aan de kar trekken om ze te realiseren. Hierbij zetten we, onder meer met het oog op het vergroten van het maatschappelijk draagvlak, sterk in op actieve betrokkenheid van burger en maatschappij in een vroeg stadium van het proces, co-creatie en nudging om het beleid samen met belanghebbenden te vertalen.”

De ruimtelijke transitie, die het BRV beoogt is een taak van alle Vlamingen. De Vlaamse overheid kan dit niet alleen. We hebben engagementen nodig, van lokale besturen, bedrijven, maatschappelijke actoren en burgers. Verenigingen kunnen hier een belangrijke rol in opnemen.

Milieu- en natuur- en ruimteverenigingen zijn een belangrijke partner in de realisatie van het omgevingsbeleid. Zowel Vlaanderen breed als lokaal houden ze het debat levend en dragen ze bij tot een breder maatschappelijk draagvlak voor milieu-, natuur- en ruimte-uitdagingen in onze samenleving. De overheid heeft er alle belang bij dat deze partners op een professionele manier kunnen (blijven) werken.

Op basis van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen, gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004 en het decreet van 18 december 2015 en het besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen van 18 december 2015 zijn 37 milieu- en natuurverenigingen erkend en gesubsidieerd.

Verenigingen die erkend worden via dit besluit zetten intensief in op sensibilisering en activering van burgers, bedrijven en lokale besturen. Met de ondersteuning via het subsidiebesluit, stimuleren we hen om zichzelf telkens opnieuw uit te dagen en oplossingen te zoeken voor evoluerende maatschappelijke uitdagingen.

De Vlaamse Regering erkent het belang van ruimteverenigingen als partner in een maatschappelijk gedragen omgevingsbeleid en de activering en mobilisering van burgers, maatschappelijke actoren, overheden en bedrijven.

De huidige bepalingen beogen hieraan uitvoering te geven en aldus een rechtsgrond te voorzien voor de Vlaamse Overheid teneinde ook de verenigingen die de ruimtelijke kwaliteit bevorderen te erkennen en te subsidiëren.

Band met de begroting:

De formele beslissing is nu al nodig om de decretale basis te voorzien voor een nieuw besluit voor de erkenning en subsidiëring van milieu, natuur- en ruimteverenigingen dat het besluit van de 18 december 2015 vervangt. Het nieuwe besluit zou op 1/01/2021 in werking moeten treden, 1 jaar vóór de volgende subsidieperiode van 5 jaar start, en heeft een invloed op de begroting van het jaar 2022 (waar de subsidies ingeschreven worden).

Afdeling 4 Uitbreiding van de betalingsmodaliteiten van de retributie voor een bodemattest via wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Artikel 19

Het vroegere Bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995 voorzag en het huidige Bodemdecreet van 27 oktober 2006 bepaalt dat voor de aflevering van een bodemattest uit het Grondeninformatieregister van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) een retributie verschuldigd is. Volgens de

huidige regeling moet de aanvrager het bewijs van de betaling bij de aanvraag van het bodemattest voegen (art. 162, §9, 1° Bodemdecreet).

De afwezigheid van het bewijs van betaling leidt tot de niet-ontvankelijkheid van de aanvraag van het bodemattest.

Om redenen van gebruiksvriendelijkheid, administratieve vereenvoudiging en het feit dat intussen nieuwe betaalmethoden zijn ontwikkeld die de nodige garanties voor de effectieve betaling van de retributie bieden, is het aangewezen om hier een aanpassing door te voeren. De schrapping van punt 1° in artikel 162, §9 van het Bodemdecreet maakt dit mogelijk. Het opzet is enkel betaalmethoden te gebruiken die de OVAM, vooraleer ze het bodemattest aflevert, de zekerheid geeft dat de retributie is betaald of zal worden betaald. Een betaalmethode die voldoet aan die voorwaarde is de online betaling via het zogenaamde winkelmandje. In eerste instantie zal de OVAM die betaalmethode uitwerken.

Band met de begroting:

Het voorstel heeft weliswaar geen directe weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (geen meer- of minderinkomsten of -uitgaven), maar heeft wel betrekking op de modaliteiten van de betaling van een retributie voor diensten van de Vlaamse overheid (OVAM) en in die zin is er sprake van een band met de begroting.

Afdeling 5 Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012, hierna oprichtingsdecreet Vlaams Klimaatfonds genoemd

Artikel 20

In de Beleidsnota Klimaat 2019-2024 staat de operationele doelstelling "We optimaliseren de werking van het klimaatfonds":

"We zetten het Vlaams Klimaatfonds in de sectoren die niet onder het Europees emissiehandelssysteem vallen (niet-ETS-sectoren) in om bij te dragen aan het realiseren van onze 2030 broeikasgasreductiedoelstelling. Ik introduceer voor de financiering uit het Vlaams Klimaatfonds van broeikasgasreductiemaatregelen in niet-ETS-sectoren het principe van cofinanciering zoals dat ook bij vele Europese fondsen het geval is. Dit betekent dat broeikasgasreductiemaatregelen niet integraal gefinancierd kunnen worden vanuit het Vlaams Klimaatfonds, maar gedeeltelijk ook met private middelen of andere overheidsmiddelen gefinancierd moeten worden. Hierdoor bekomen we een hefboomeffect met het Klimaatfonds, en verhoogt de impact van het fonds. De bijdrage uit het Klimaatfonds voor het financieren van een maatregel zou wel proportioneel hoger zijn bij een hogere kostenefficiëntie van de gefinancierde maatregel.

Het Klimaatfonds zal ook ingezet worden voor investeringen in de inrichting van de open ruimte die bijdragen aan de realisatie van de 'no net loss'-doelstelling van koolstofverliezen door landgebruik."

Op 11 september 2020 keurde de Vlaamse Regering de visienota goed waarin de principes verder uitgewerkt werden betreffende de Cofinanciering in functie van de kostenefficiëntie voor allocatie van middelen uit het Vlaams Klimaatfonds voor Vlaamse mitigatiemaatregelen. In deze visienota zijn de volgende principes opgenomen:

- Enkel Vlaamse mitigatiemaatregelen die gericht zijn op emissiereducties in de sectoren die niet gevat worden door het Europees Stelsel van Verhandelbare Emissierechten (EU ETS) zullen uit het Vlaams Klimaatfonds

gefinancierd worden. Het is immers enkel voor deze niet-ETS sectoren - de gebouwen, transport, landbouw, afval en een klein deel van de industrie – en de LULUCF-sectoren dat de Vlaamse overheid rechtstreeks verantwoordelijk is en de financiële gevolgen moet dragen van eventuele tekorten.

- Voortaan zal het Vlaams Klimaatfonds voor Vlaamse mitigatiemaatregelen enkel cofinanciering voorzien, dit betekent dat de steun vanuit de overheid voor broeikasgasreductiemaatregelen niet integraal gefinancierd kan worden vanuit het Vlaams Klimaatfonds, maar gedeeltelijk ook met andere Vlaamse of lokale overheidsmiddelen gefinancierd moet worden. Hierdoor bekomen we een hefboomeffect met het Klimaatfonds, en verhoogt de impact van het fonds.
- Kostenefficiënte mitigatiemaatregelen kunnen een hogere cofinanciering uit het Vlaams Klimaatfonds ontvangen. Kostenefficiëntie is gedefinieerd als de totale kosten (investeringskosten plus de netto werkingskosten) gedeeld door het geraamde broeikasgas-reductiepotentieel over de levensduur van de investering. Tegelijk zal de hefboomwerking naar externe financiering van het Vlaamse Klimaatfonds extra gestimuleerd worden door een groter cofinancieringspercentage toe te kennen aan beleidsmaatregelen met een groot hefboomeffect.

Het Vlaams Klimaatfonds werd opgericht in de vorm van een organiek begrotingsfonds (decretaal basis in artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012). Het oprichtingsdecreet bepaalt onder meer dat dit moet dienen voor de uitvoering van intern Vlaams klimaatbeleid met het oog op het behalen van de Vlaamse broeikasgasreductiedoelstellingen.

Voor de sectoren die wel onder het Europees emissiehandelssysteem vallen (ETS-sectoren) schrijven we ons in binnen de context die Europa bepaalt voor deze sectoren met een dalende emissieruimte onder het EU ETS. Voor de niet-ETS-sectoren streeft Vlaanderen de doelstelling na om tegen 2030 zijn broeikasemissies te reduceren met 35% ten opzichte van 2005 (doelstelling vastgelegd in het Vlaams Energie-en Klimaatplan 2021-2030) en een vermindering met 85% tegen 2050 ten opzichte van 2005, met de ambitie om te evolueren naar volledige klimaatneutraliteit (doelstelling vastgelegd in de Vlaamse Klimaatstrategie 2050). Voor deze vermindering bij de niet-ETS-sectoren en voor de realisatie van de Land Use, Land Use Change and Forestry (LULUCF) 'no net loss'-doelstelling van koolstofverliezen uit bodem en biomassa is Vlaanderen zelf verantwoordelijk.

Het voorstel van decreet heeft dus een dubbel doel:

- a) Voor wat betreft de uitvoering van intern klimaatbeleid: de beperking van de bijdragen uit het Klimaatfonds tot maatregelen die bijdragen tot de Vlaamse niet-ETS-reductiedoelstelling of tot de Vlaamse LULUCF no-debet regel.
- b) Voor wat betreft de manier waarop klimaatmaatregelen die door de Vlaamse overheid genomen worden: de introductie van het begrip van cofinanciering wat inhoudt dat maatregelen niet langer integraal kunnen gefinancierd worden door het Klimaatfonds, maar dat aanvullende financiering vanuit andere overheidsbudgetten noodzakelijk zal zijn. Het cofinancieringsbedrag zal ten eerste afhankelijk zijn van de kostenefficiëntie van de maatregel, waarbij maatregelen die op een goedkopere manier tot meer broeikasgasemissie-reducties leiden een relatief hogere bijdrage uit het Klimaatfonds krijgen. Ten tweede zal dit bepaald worden door de mate waarin de maatregel erin slaagt om kapitaal van buiten de Vlaamse of lokale overheid te mobiliseren. Deze evaluatie van kostenefficiëntie en hefboom en de exacte cofinancieringspercentages zullen in een uitvoeringsbesluit gespecificeerd worden.

Huidig voorstel van decreet beoogt hieraan uitvoering te geven en aldus een rechtsgrond te voorzien voor de Vlaamse Overheid om deze principes op een consequente wijze toe te passen bij de besteding van de middelen van het Vlaams Klimaatfonds.

Band met de begroting:

De uitgaven van het Vlaams Klimaatfonds worden jaarlijks aangerekend op de uitgaven van de Vlaamse begroting.

Afdeling 6 Optimalisatie heffingen afval- en materialenbeleid

De voorliggende wijzigingen in kader van de BO2021 optimaliseren het sturende effect van de heffingen ter ondersteuning van het gevoerde afval- en materialenbeleid.

Artikel 21

Momenteel geldt een nulheffing voor het storten van de residu's van de recyclage van glas, zowel van verpakkingsglas als andere glasstromen. Deze residu's betreffen vnl. niet brandbare residu's (vnl. de zogenaamde ksp-fractie (keramiek, steen en porselein). In geval van de recyclage van gelaagd glas met het oog op de herwinning van PVB-folie (bestaande uit polyvinylbutyral-polymeren) zijn de residu's brandbaar. Met de huidige verwerkingstechnieken kunnen deze residu's ook effectief worden (mee)verbrand. De huidige heffing voor het (mee)verbranden ontmoedigt dat echter ten voordele van het storten ervan. Naar analogie met de nulheffing voor afvalstoffen van bodemsaneringsoperaties wordt de nulheffing voor storten van de residu's uitgebreid naar het verbranden en meeverbranden van de residu's.

Deze wijziging heeft geen budgettaire impact.

Artikel 22 tot en met 24

Momenteel geldt een verlaagd storttarief voor een hoeveelheid van 1% van de hoeveelheid geproduceerde granulaten afkomstig van de verwerking van bouw- en sloopafval. Dit verlaagd tarief werd in 2007 ingevoerd met als doelstelling het bekomen van meer propere puingranulaten. De kosten voor het opschonen van de granulaten werd daarbij gecompenseerd met een verlaagd tarief voor het storten van de residu's die daarbij vrijkomen.

De doelmatigheid van het huidige verlaagd tarief voor het storten van breekresidu's is echter twijfelachtig. Mits selectieve sloop en het vooraf uitsorteren van stoorstoffen bedraagt het gehalte aan residu's minder dan 0,5% van de hoeveelheid geproduceerde granulaten. Uit controlegegevens blijkt echter dat het verlaagd tarief met de regelmaat van de klok wordt misbruikt door het contingent van 1% op te vullen met andere afvalstoffen.

In 2015 bedroeg gemiddeld percentage 0,51%. In 2019 is dit gestegen tot 0,595%.

In 2019 maakten 91 bedrijven gebruik van het verlaagd tarief. 27 bedrijven met enkel breekactiviteiten hebben een percentage aan residu's dat duidelijk kleiner is dan 0,5%, gemiddeld 0,21%. 30 bedrijven met naast de breekactiviteiten ook andere afvalinzamelingsactiviteiten hebben een percentage aan residu's dat duidelijk groter is dan 0,5%, gemiddeld 0,75 %. In 24 gevallen bedraagt het percentage meer dan 0,85% en is er sprake van opvulling van het 1% contingent met andere afvalstoffen.

Samengevat:

- bedrijven die gebruik maken van het verlaagd storttarief in 2019: 91
gemiddeld %: 0,595%
- bedrijven die ook containerdienst uitbaten: 41
gemiddeld %: 0,75%
waarvan bedrijven met % > 0,5%: 30
waarvan bedrijven met % < 0,5%: 11
- bedrijven die enkel breekactiviteiten uitvoeren: 36
gemiddeld %: 0,23%
waarvan bedrijven met % > 0,5%: 8
waarvan bedrijven met % < 0,5%: 27
- bedrijven die enkel mobiel op werven gaan breken: 14
gemiddeld %: 0,62%
waarvan bedrijven met % > 0,5%: 7
waarvan bedrijven met % < 0,5%: 7

Ongeveer 50% van de totale hoeveelheid gestorte residu's betreffen een percentage > 0,5 % en zouden dus kunnen worden voorkomen door meer selectieve sloop en beter vooraf uitsorteren, en/of betreft de opvulling van het percentage met andere afvalstoffen (en misbruik van het verlaagd storttarief).

De doelstelling van het verlaagd tarief, namelijk het stimuleren van de productie van kwalitatief hoogstaande granulaten, wordt bereikt via kwaliteitsborgingssystemen en kwaliteitseisen door afnemers van granulaten.

De OVAM moet voormeld misbruik van de verlaagde heffing (en het opvullen van het contingent van 1 % met andere afvalstoffen) tegengaan door regelmatige en doorgedreven controles uit te voeren op de correcte toepassing van het verlaagd tarief. Deze intensieve opvolging blijft echter dweilen met de kraan open en achter de feiten aanhollen. In de mate dat het percentage mits een goede bedrijfsvoering kan worden beperkt tot 0,5 %, werkt het huidige percentage slechte bedrijfsvoering en misbruik in de hand met als gevolg een ongelijk speelveld en marktverstoring ten nadele van bedrijven die wel correct werken.

Op basis hiervan wordt het verlaagd tarief vanaf 1 januari 2021 beperkt tot maximaal 0,5 % van de hoeveelheid geproduceerde granulaten.

De huidige handhavingsinspanning kan ook veel beter worden gericht op het opsporen van illegaal opererende brekers, in samenwerking met de Milieu-inspectie en de politie.

Volgens de best beschikbare technieken kunnen en moeten de betreffende brandbare residu's anno 2020 ook worden verbrand. De beperkte meerkost die dat met zich meebrengt vormt ook geen enkele bedreiging voor de rendabiliteit van de betreffende bedrijven, integendeel wordt door de sturende werking van een hogere stortheffing de milieuverantwoorde en perfect haalbare verwerking van bouw- en sloopafval tot nieuwe granulaten beter ondersteund, ook door het veel beter verzekeren van een gelijk speelveld.

Aansluitend wordt bijgevolg, naar analogie met voorgaande afbouwregelingen, het verlaagd tarief in een periode van 3 jaar afgebouwd. Als eerste stap wordt vanaf 1 januari 2021 de bestaande K-factor van 0,04 verhoogd tot $K = 0,1$. Vervolgens wordt $K = 0,2$ vanaf 1 januari 2022, $K = 0,6$ vanaf 1 januari 2023 en $K = 1$ vanaf 1 januari 2024.

Budgettaire impact

Op basis van de hoeveelheid breekresidu's voor 2019 (ongeveer 50.000 ton) overeenkomend met een percentage van 0,5 % geeft deze wijziging een lichte meerinkomst van 400 keuro op jaarbasis. Daarbij wordt aangenomen dat de hoeveelheden die niet langer meer aan het verlaagd tarief worden gestort, meer bepaald ongeveer 25 % van de totale hoeveelheid in 2019, worden (mee)verbrand.

Artikel 25 tot en met 27

Door het 'shredderen' of vermalen van metaalhoudend afval kan waardevol metaal gerecupereerd worden. Het shredder-residu dat ontstaat kan in een installatie met Post Shredder Technology (PST) verder uitgescheiden worden in aantal deelfracties. Het gaat over een zandachtige fractie, een calorische fractie, een fractie met recycleerbare materialen (voornamelijk kunststoffen en metalen) en een restfractie.

In Vlaanderen zijn zowel op het verbranden als op het storten van residu's stortheffingen van toepassing. Door hogere stortheffingen te voorzien op shredder-residu dan op PST-residu heeft Vlaanderen succesvol investeringen in PST aangemoedigd. Zo goed als alle shredder-residu gaat nu naar een PST-installatie om zo veel mogelijk materiaal te recupereren.

De huidige technologie laat echter nog niet toe om alle PST-stromen te recycleren of als energie te valoriseren. Er blijft dus ook na verdere bewerking nog PST-residu over dat gestort moet worden. De huidige wettelijke regeling bouwt de verlaagde heffingen voor PST-residu stelselmatig af om innovatie op lange termijn te blijven aanmoedigen.

De voorziene afbouw van de verlaagde stortheffingen gaat echter sneller dan de technologische vooruitgang en houdt geen rekening met de huidige moeilijke economische situatie. PST-bedrijven ondervinden met name problemen om de zandachtige en de hoogcalorische fractie nuttig toe te passen. Als de afbouw van de verlaagde heffingen onverkort voortgaat, zullen de Vlaamse PST-bedrijven al vanaf volgend jaar fors meer bijkomende kosten moeten dragen. Deze kostenverhoging zou zorgen voor een belangrijke handicap in de competitie met andere regio's en een aantasting van de economische leefbaarheid van de recyclageprocessen.

De huidige toestand

De massabalansen die de PST-installaties aan de OVAM gerapporteerd hebben, geven aan dat de Vlaamse bedrijven erin geslaagd zijn om meer residu aan te trekken en te verwerken. De verwerkte hoeveelheid betreft zowel shredder residu uit Vlaanderen als residustromen die uit de omliggende regio's aangevoerd worden voor verdere verwerking.

De stijging van de tonnage van de afgelopen jaren bedraagt ongeveer 11%. De markt voor de komende jaren zal de rendabiliteit van de recyclagebedrijven echter danig op de proef stellen.

De 'Chinese Sword' maatregel heeft de markt voor secundaire grondstoffen sterk verstoord. China importeerde dertig jaar lang bijna de helft van alle secundaire kunststoffen in de wereld. De plotse blokkade in 2018 van uitvoer naar China heeft een cascade veroorzaakt waarbij veel andere landen in de regio ook hun grenzen gesloten hebben. Door het plotse overaanbod zijn de prijzen wereldwijd gekelderd wat nog steeds een impact heeft op de rendabiliteit van recyclage-installaties zoals PST.

Ook de COVID-19 pandemie en de economische effecten hebben een negatieve impact op de recyclagesector. Minder consumptie betekent immers minder vraag naar grondstoffen en dus minder afzet van kunststofrecyclaten. Bovenal zorgen de lage olieprijsen voor een historisch laagtepunt van de prijs van virgin kunststoffen. De prijs van de secundaire plastics volgt de duik naar beneden, maar de kosten om kunststofafval te recycleren doen dit niet. De business case van PST-installaties en alles wat met kunststofrecyclage te maken heeft, staat dan ook onder druk.

De shredder en PST-installaties staan voor grote investeringen om te kunnen voldoen aan strengere milieuvorwaarden. Zo zijn er onder meer bijkomende Europese voorwaarden met betrekking tot stofemissies en de mogelijke aanwezigheid van historische Polychloorbifenylen (PCB's) in het aangevoerde shredder-materiaal.

De omliggende regio's lijken vooralsnog geen intenties te hebben om bijkomende lasten op te leggen aan de shredder en PST-installaties. In Wallonië bijvoorbeeld kunnen zowel shredders als PST-installaties onbeperkt storten aan een standaard verlaagd tarief van 15 euro/ton.

Bovendien worden meer toepassingen aanzien als nuttige toepassing waarbij geen heffingen betaald moet worden. De geplande afbouw van de verlaagde heffingen in Vlaanderen verbreekt dan ook het level playing field. De Vlaamse bedrijven zullen een concurrentiële handicap meezeulen die zowel op de PST-markt als op de shredder-markt een verlies aan inkomsten en tewerkstelling zal betekenen.

Knelpunten en opportuniteiten

De bestaande PST-installaties botsen op beperkingen om de fractie nuttige toepassing op te drijven. Sommige stromen zorgen voor meer laagwaardige residu's waardoor het moeilijk is de valorisatiegraad te verhogen. Zo zorgen de steeds strengere kwaliteitseisen voor de inzet van secundair materiaal dat bv. metalen uit de PMD+ inzameling geshredderd moet worden voor verkoop. De extra shredderstep zorgt weliswaar voor een opzuivering van de metalen, maar ook voor bijkomende laagwaardige residu's die in de PST terecht komen.

Ook zandachtige fracties waarbij het moeilijk is om de kleine restvervuilingen te verwijderen moeten vaak nog gestort worden wegens gebrek aan een alternatief.

De PST maakt ook een hoogcalorische fractie, maar de valorisatie blijft een permanente uitdaging:

- de hoogcalorische fractie van het residu kan niet altijd terecht bij de huidige Waste to Energy installaties of slechts aan verhoogde tarieven. De calorische waarde van PST-residu (+- 18 MJ/kg) is immers te hoog voor veel niet-industriële verbrandingsovens. Bij capaciteitstekort zullen industriële ovens ook de voorkeur geven aan stromen waarvan de aangeleverde hoeveelheden stabiel zijn.
- de inzet in de cementindustrie is ook niet vanzelfsprekend omdat de calorische waarde daarvoor net te laag is. Bovendien vormen stoffen zoals chloor of sporen van metalen vaak een probleem waardoor cementovens eerder naar andere brandstoffen grijpen of hoge verwerkingstarieven vragen.

De Vlaamse bedrijven geven aan dat het PST-percentage voor 2020 (40%) nog net houdbaar is, maar dit geldt niet voor de doelstelling van volgend jaar (30% in 2021) en al helemaal niet voor een verdere afbouw in de jaren daarna. Uit de gerapporteerde massabalansen blijkt inderdaad dat de PST-installaties maar nipt aan het PST-percentage van 2020 kunnen voldoen en dat er bij een verdere verstrenging problemen opduiken.

Er zijn echter ook tal van opportuniteiten. De Vlaamse PST-bedrijven hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in innovatieve recyclagetechnieken. Zo worden nu naast intensieve flotatie, ook kleurherkenning (bv. voor scheiding printplaten), vormherkenning (voor bv. kabels) en delaminatie (voor bv. metalen in kabels) ingezet.

Ondersteund door het mechanisme van de verlaagde heffingen, sorteren PST-installaties bv. in toenemende mate kleine non-ferro metalen, kabeltjes en printplaten uit. Er lopen ook tal van innovatieve onderzoeksprojecten om meer materiaal uit de PST-residu's te halen. De meeste aandacht gaat daarbij naar de kunststoffractie. Er zijn ook verschillende initiatieven om de zandachtige en de calorische fracties hoogwaardiger in te zetten.

De gerapporteerde massabalansen benadrukken het potentieel voor bijkomende recyclage van de kunststoffractie. De PST-installaties sorteren ongeveer 6000 ton plastics uit voor recyclage, maar er zijn sterke verschillen tussen de spelers. Als alle spelers tot op het 'best practice' niveau komen (5% kunststoffen uit de invoer), zou er 5000 ton extra kunststof uitgesorteerd worden. Als innovatie ervoor zorgt dat de PST-installaties 6% kunststoffen kunnen halen uit hun invoer, zou er tot 7000 ton extra kunststof gerecycleerd worden.

Wijzigingen aan de huidige afbouwregeling:

Om de tegemoet te komen aan de voormelde bezorgdheid wordt het huidig PST-percentage van 40% bevroren tot eind 2022.

In de eerste jaarhelft van 2022 wordt een studie uitgevoerd, onder meer aan de hand van de beschikbare massabalansen, die onderzoekt wat de haalbare PST-percentages kunnen zijn vanaf 2023.

Om het potentieel voor de bijkomende recyclage van de kunststoffractie te ondersteunen worden de volgende wijziging doorgevoerd.

Er wordt een factor van 1,5 ingevoerd voor het terugwinnen van de hoeveelheid "premix" die gewonnen wordt voor de aanmaak van nieuwe kunststoffen. Een premix is een materiaalmengeling van minstens 55% recycleerbare kunststoffen met onder meer metalen (max 2%), hout (max 5%), rubber en polyvinylchloride (PVC), die reeds ontdaan is van zand. Op die wijze wordt een doorgedreven voorbehandeling ondersteund die resulteert in een in een inzake kunststoffen sterk aangrijkte stroom.

Budgettaire impact:

Deze wijzigingen hebben een verwaarloosbare budgettaire impact. Enerzijds zal de bijkomende recyclage van kunststoffen leiden tot de beperkte afbouw van de gestorte hoeveelheid residu's met enkele duizenden tonnen. Anderzijds wordt verwacht dat door het beter ondersteunen van de recyclage van kunststoffen meer shredderafval in Vlaanderen zal worden verwerkt waarvan de residu's dan in Vlaanderen kunnen worden gestort (shredder- en PST-afval dat nu naar Wallonië wordt afgevoerd waar er een vergelijkbare storthelling is maar geen beperking op de hoeveelheid die kan worden gestort worden).

De voorgestelde wijzigingen hebben in hun geheel een positieve budgettaire impact van ongeveer 400 keuro.

Samengevat:

Wijziging	Budgettaire effect voor 2021
Wijziging nultarief brandbare glasresidu's	Geen
Afbouw verlaagd tarief breekresidu's	+ 400 keuro
Wijzigingen verlaagd tarief PST-residu's	Verwaarloosbaar
Totaal	+ 400 keuro

Hoofdstuk 6. Onderwijs en Vorming

Repliek op de Raad van State:

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

Afdeling 11: Decretale verankering van de verdeling van de middelen tussen de Hogere Kunstinstituten

In de memorie van toelichting werd de verdeling van de middelen tussen de Hogere Kunstinstituten geduid.

Afdeling 13: Uitbreiding rechtsgrond voor ad hoc subsidie in Hoofdstuk II – Infrastructuur van de Schoolpactwet

In dit artikel van het voorontwerp wordt voorzien in een uitbreiding met een rechtsgrond voor ad hoc subsidies in Hoofdstuk II – Infrastructuur van de Schoolpactwet. Het betreft dus een bepaling voor het gesubsidieerd onderwijs, voor maatregelen die AGION kan subsidiëren en die limitatief worden opgesomd.

De Raad van State formuleert hierbij de vraag en opmerking of het betrokken artikel wel voldoende essentiële elementen bevat zoals de naleving van het uit artikel 24, §5 van de grondwet voortvloeiende legaliteitsbeginsel impliceert en stelt voor duidelijker op een limitatieve wijze te omschrijven en af te bakenen.

Om tegemoet te komen aan de begrijpelijke bemerking van de Raad van State en tegelijk de finaliteit van de beoogde regeling te behouden, werden daarom de volgende aanpassingen aangebracht.

Ten eerste wordt de bepaling geherformuleerd om aan te geven dat de maatregelen limitatief worden opgesomd. Op die manier wordt dus een verduidelijking gebracht dat de beoogde maatregelen die voor subsidie in aanmerking komen afgelijnd en beperkt zijn.

Ten tweede wordt een extra afbakening voorzien door in het artikel expliciet op te nemen in een tweede paragraaf dat er een begrenzing is van de ad hoc subsidies tot maximum 10% van het totale subsidiebudget van het lopende begrotingsjaar.

Ten derde werden ook waar mogelijk inhoudelijke verfijningen aangebracht in de opgesomde maatregelen en de delegatie aan de Vlaamse Regering.

Zoals ook werd meegegeven aan de Raad van State gaat het niet om de basispijlers in schoolinfrastructuur zoals de reguliere (klassieke 60%/70% subsidiëring van de globale infrastructuurinvesteringen) of alternatieve subsidiëring (huursubsidie of DBFM-programma's) die naar toepassing, impact en budgettaire consequenties van een heel andere orde en essentiëler zijn dan de maatregelen die hier bedoeld zijn. Het voorgestelde artikel doet ook op geen enkele wijze afbreuk aan de voornoemde basispijlers. De voorgenomen nieuwe maatregelen zijn beperkter naar inhoudelijke toepassing, impact en budgettaire consequenties. Het artikel legt ook expliciet de link naar de faciliterende en ondersteunende aard.

Tevens werd geduid aan de Raad van State dat de technische en inhoudelijke criteria omwille van de technisch-specialistische aard van de onderscheiden maatregelen en omwille van het inhoudelijk evolutieve kader op vlak van bv. openstelling, multifunctionaliteit, klimaat- en energieaspecten, redelijkerwijs best aan bod komen in verdere uitvoeringsbesluiten.

Zoals tot slot ook verduidelijkt aan de Raad van State, die de verantwoording niet als onredelijk beschouwde, gelden de maatregelen enkel voor het gesubsidieerd onderwijs opdat juist dezelfde kansen zouden mogelijk zijn als die nu reeds voor het gemeenschapsonderwijs kunnen aan bod komen. Het GO! gaf ook zelf aan dat dergelijke basis voor het GO! niet nodig was gezien ze beschikbare middelen intern kunnen toewijzen.

Door de verduidelijkingen en toevoegingen in het betrokken artikel n.a.v. de opmerking van de Raad van State, is de overtuiging dat hiermee een adequaat evenwicht is gevonden tussen het gelijkheidsbeginsel en het legaliteitsbeginsel en dat dus wel degelijk essentiële elementen en richtinggevende criteria werden opgegeven met respect voor het legaliteitsbeginsel en rekening houdend met de technisch-specialistische aard van de onderscheiden maatregelen en het inhoudelijk evolutieve kader.

Afdeling 14: Eenmalige vaste benoeming op 1 juli 2021

In de inleidende zin van het ontworpen artikel 100sexies decies, § 1, eerste lid, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs is de verwijzing naar "artikel 100sexies decies" vervangen door een verwijzing naar "artikel 100septies decies".

Er zijn verder twee artikelen toegevoegd aan de tekst van het decreet. Hierdoor wordt de situatie van de voormalige titularis van het vacantverklaard verlofstelsel verankerd in de rechtspositie, net als al het geval is voor de eerdere eenmalige benoemingen in de verlofstelsels in 2018 en op 1/1/2021.

Aansluitend hierbij is in de memorie van toelichting de situatie van de voormalige titularis nog eens uitgeschreven, samen met een verwijzing naar de principes van vaste benoeming en TBSOB. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de vraag van de Raad van State om de situatie van zowel de voormalige titularis en de 'nieuwe' titularis te duiden.

De Raad van State merkte verder nog op dat de gevraagde adviezen nog niet gegeven waren. Het VARIO-advies werd gegeven op 19/10/2020. Het VLOR-advies werd gegeven op 22/10/2020. De replieken op beide adviezen zijn hieronder opgenomen.

De Raad van State geeft ook aan het resultaat van de onderhandelingen met de sociale partners niet te kennen. De onderhandelingen vonden plaats op 13/10/2020. Er zijn geen aanpassingen doorgevoerd naar aanleiding van die onderhandelingen.

Repliek op het VARIO-advies:

Afdeling 4: Aanpassing puntengewichten hogescholen 2021

De basisfinanciering voor de hogescholen is een enveloppefinanciering, waarbij de instellingen de autonomie hebben om binnen hun decretale opdracht deze middelen vrij te besteden. De werkingsmiddelen zijn geen gekleurde middelen, waardoor kruissubsidiëring binnen de instellingen mogelijk is: middelen die ze ontvangen voor bepaalde opleidingen hoeven ze niet aan die opleidingen uit te geven. Zo goed als alle hogescholen kennen een intern allocatiemodel waarbij ze middelen van de ene opleiding naar de andere heralloceren en waarbij solidariteit

een rol speelt. Ook in het kader van deze herziening van de OBE's blijft dit uitgangspunt gehandhaafd en wordt er niet ingegaan op de vraag van VARIO om de extra middelen te oormerken. Het in vraag stellen van dit uitgangspunt kadert niet in deze beperkte herziening van de puntengewichten van de professionele bachelors, wat maar één element is in het globale financieringsmechanisme, maar past eerder in een globale oefening waar het gehele financieringssysteem in zijn totaliteit bekeken wordt. Dit is hier niet het geval. Daarenboven is oormerking van een deel van de middelen ook niet opgenomen als randvoorwaarde in het regeerakkoord.

Afdeling 5: Overslaan groeipad universiteiten en hogescholen begrotingsjaar 2021

Afdeling 6: Overslaan klik universiteiten begrotingsjaar 2021

Het overslaan van de klik van de universiteiten en van het voorziene groeipad voor hogescholen en universiteiten in 2021 kadert inderdaad in de uitvoering van de meerjarenraming 2020-2024. Deze decreetsbepalingen geven dan ook uitvoering aan de afspraken gemaakt bij de regeringsvorming. Ze moeten evenwel samen bekeken worden met de bijkomende middelen die toegekend worden aan het hoger onderwijs: de extra middelen voor de OBE, het groeipad voor de graduaatsopleidingen en de bijkomende middelen via wetenschapsbeleid. Ook in de nabije toekomst zal er verder geïnvesteerd worden in het hoger onderwijs. In het kader van het Relance plan van de Vlaamse Regering zullen ook bijkomende middelen worden voorzien voor het hoger onderwijs.

Repliek op het VLOR-advies:

Afdeling 4: Aanpassing puntengewichten hogescholen 2021

De stijging van het puntengewicht voor het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie (IWT) is inderdaad relatief groter dan deze van het puntengewicht voor het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde (HWBK). Terwijl het eerste stijgt van 1,20 naar 1,30, stijgt dit voor HWBK doorheen de legislatuur van 1,00 naar 1,06. Hierbij de volgende bedenkingen:

- Tijdens deze legislatuur is een verhoging van de puntengewichten van de STEM-opleidingen een eerste prioriteit. In het studiegebied IWT bevinden zich in hoofdzaak STEM-opleidingen.
- Het studiegebied HWBK kent het grootste studentenaantal, waardoor de impact van de verhoging meteen erg groot is.
- Daarnaast wordt de opleiding Bachelor in de toegepaste Informatica verplaatst van het studiegebied HWBK naar het studiegebied IWT.

Het debat over de verschuiving van de opleiding toegepaste informatica is gevoerd: zie daarvoor de conceptnota "Onderwijsbelastingseenheden van de hogescholen, evaluatie en groeipad in meerjarig perspectief" waarover de VLOR advies gegeven heeft. Dergelijke wijzigingen vragen een decretale ingreep, waardoor er sowieso een debat plaatsvindt (adviesraden, Vlaams Parlement).

De evaluatie strekt er in de eerste plaats toe om de nodige bijstellingen te kunnen doen aan de verdeling van de middelen.

Afdeling 5: Overslaan groeipad universiteiten en hogescholen begrotingsjaar 2021

Afdeling 6: Overslaan klik universiteiten begrotingsjaar 2021

Het overslaan van de klik van de universiteiten en van het voorziene groeipad voor hogescholen en universiteiten in 2021 kadert in de uitvoering van de meerjarenraming 2020-2024. Deze decreetsbepalingen geven dan ook uitvoering aan de afspraken gemaakt bij de regeringsvorming. Ze moeten evenwel samen bekeken worden met de bijkomende middelen die toegekend worden aan het hoger onderwijs zoals de bijkomende middelen via wetenschapsbeleid. Ook in de nabije toekomst zal er verder geïnvesteerd worden in het hoger onderwijs. In het kader

van het Relance plan van de Vlaamse Regering zullen ook bijkomende middelen worden voorzien voor het hoger onderwijs.

Afdeling 12: Maatregelen werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten

De verlaging van de werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten is het gevolg van de budgettaire afspraken die de Vlaamse Regering bij de start van de regeerperiode maakte. In de vermindering voor 2021 zit ook de uitgestelde vermindering voor 2020 vervat. De uitgestelde vermindering van 478.000 euro werd specifiek geormerkt voor de begeleiding van leerkrachten bij de remediëring van leerlingen in de klas tijdens het laatste trimester van schooljaar 2019-2020 en het eerste trimester van schooljaar 2020-2021. Nu wordt er opnieuw 478.000 euro per trimester geormerkt voor deze opdracht. Het uitstel en de oormerking zijn gebeurd om de negatieve gevolgen van de coronacrisis zoveel mogelijk te temperen. De oormerking is ook een signaal dat dit belangrijk is.

Tegenover de vermindering van de middelen staat evenwel een investering in de pedagogische begeleidingsdiensten in het kader van het nieuwe begeleidingsdecreet.

Tot slot maakt de minister in 2021 werk van een nieuw kader voor de pedagogische begeleidingsdiensten, waarbij hij de kerntaken van deze diensten opnieuw scherp stelt in opvolging van aanbevelingen van de evaluatie door de commissie Monard. De focus ligt daarbij op de professionalisering van de leraren en de ondersteuning van scholen. De minister maakt in overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten werk van een nieuw kader waarbij de nascholing en begeleiding gericht is op de werkvloer of de klaspraktijk.

Afdeling 13: Uitbreiding rechtsgrond voor ad hoc subsidie in Hoofdstuk II – Infrastructuur van de Schoolpactwet

Op dit moment zijn de subsidiëringmogelijkheden en rechtsgrond voor de reguliere subsidiëring gelinkt aan het begrip van “werken”. Daarnaast is er zoals gekend de rechtsgrond voor huursubsidie.

Het Masterplan Schoolinfrastructuur 2.0 legt echter beleidsklemtonen en aandachtspunten waarvoor extra subsidiëringmogelijkheden nuttig en nodig zijn. Indien men een beleid wil voeren om extra faciliterend op te treden in het voordeel van de scholen, door de mogelijkheid te voorzien voor bv. financiële incentives voor openstellen van schoolgebouwen en multifunctionaliteit, extra ondersteuning voor voorbereiding en realisatie van klimaatinvesteringen, innovatieve ontwikkelingen, ESCO's en klimaatneutrale scholen enz. , dan dient men ook de mogelijkheid te hebben tot aanvullende subsidiegronden die eventueel niet of veel minder te maken hebben met het concept “werken” en is het voorzien van een bijkomende rechtsgrond relevant.

Dit alles gebeurt in een context waarbij er onmiskenbaar een groeipad is in de infrastructuurbudgetten. Als voorzien wordt in extra middelen, is het ook logisch dat er een context geschapen wordt waardoor beleidsklemtonen daadwerkelijk kunnen ondersteund en gerealiseerd worden vanuit een positieve stimulans naar de gesubsidieerde scholen toe. Er wordt over gewaakt dat de middelen efficiënt worden ingezet.

Afdeling 1. Verplaatsen van de opleiding “Bachelor in de toegepaste informatica” van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde naar het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie

Zowel het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024¹ als de beleidsnota Onderwijs 2019-2024² stellen dat de onderwijsbelastingseenheden (OBE's) tegen het licht zullen gehouden worden en dat de financiering van de hogescholen gericht en gefaseerd verhoogd wordt. In de meerjarenraming 2020-2024, door de minister bevoegd voor de begroting neergelegd in het Vlaams parlement³, is er een oplopend bedrag tot 20 miljoen euro voorzien voor de financiering van de studierichtingen hogescholen (OBE's).

Binnen dit kader heeft de Vlaamse Regering op 10 juli 2020 akte genomen van de conceptnota "Onderwijsbelastingseenheden van de hogescholen: evaluatie en groeipad in meerjarig perspectief" (VR 2020 1007 MED.0245/1BIS).

Een eerste stap naar een herziening van de puntengewichten van de professionele bacheloropleidingen werd gezet met het programmadecreet van 26 juni 2020 bij de aanpassing van de begroting 2020. Met dit decreet werd een eerste opstap van 4 miljoen euro bijkomende middelen voorzien voor het begrotingsjaar 2020, die onder de hogescholen verdeeld werd op basis van een verhoging van de puntengewichten van de studiegebieden Industriële wetenschappen en technologie (IWT) (van 1,2 naar 1,25) en Handelswetenschappen en bedrijfskunde (HWBK) (van 1,0 naar 1,01). Daardoor is er van de voorziene 4 miljoen euro 2,7 miljoen euro gegaan naar de Science – Technology – Engineering – Mathematics (STEM-opleidingen binnen het studiegebied IWT en 1,3 miljoen euro naar de opleidingen binnen het studiegebied HWBK.

Met het voorliggende programmadecreet wordt de tweede stap van het groeipad verankerd. De verhoging van de puntengewichten van IWT van 1,20 naar 1,25 en voor HWBK van 1,00 naar 1,01, zoals beschreven in het programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020, werd toegepast in 2020 en blijft ook in meerjarig perspectief behouden. Vanaf 2021 wordt de HWBK-opleiding "Bachelor in de toegepaste informatica" geherwaardeerd tot IWT-opleiding. Hierdoor wijzigt voor deze opleiding het puntengewicht van 1,01 naar 1,25. De bacheloropleiding toegepaste informatica leunt als STEM-opleiding dichter aan bij het studiegebied IWT dan bij HWBK. Het is derhalve logisch om deze opleiding te verplaatsen naar het studiegebied IWT. De opstap van 4 miljoen euro gaat in 2021 dan ook integraal naar een van oorsprong HWBK-opleiding.

De derde en laatste stap van het groeipad zal voor een verdere versterking van de opleidingen HWBK en IWT zorgen. In de periode 2022 - 2024 zal het verdere groeipad (jaarlijkse aangroei van 4 miljoen euro) maximaal ingezet worden ter versterking van de opleidingen in het studiegebied IWT, dit zijn voornamelijk STEM-opleidingen, en van de opleidingen in het studiegebied HWBK. Zo wordt het puntengewicht voor deze laatste opleidingen jaarlijks verder opgetrokken van 1,01 in 2021 naar 1,06 in 2024. Het studiegebied IWT wordt maximaal verder versterkt met een puntengewicht van 1,3 op kruissnelheid.

Bij de opmaak van de begroting 2023 in 2022 wordt dit groeipad geëvalueerd en kan het indien nodig nog aangepast worden voor de begrotingsjaren 2023 en 2024. Dit kan onder andere op basis van het OESO-project "Resources in higher education" waar de Vlaamse overheid heeft op ingetekend.

Afdeling 2. Toekennen van onderwijsbevoegdheid aan Odisee voor het aanbieden van de opleiding "Bachelor in de toegepaste informatica" in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie in de vestigingsplaats Brussel-Hoofdstad

¹ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2019-2024>

² <https://www.vlaanderen.be/publicaties/beleidsnota-2019-2024-onderwijs>

³ <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/varia/mj-raming-2020-2024.pdf>

Artikel 29

Zie memorie van toelichting bij de aanpassing van artikel II.72 van de Codex Hoger Onderwijs.

Odisee biedt momenteel in het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde de professioneel gerichte bacheloropleiding toegepaste informatica aan in de vestigingsplaats Brussel-Hoofdstad. Deze instelling heeft in deze vestigingsplaats evenwel niet de bevoegdheid om opleidingen aan te bieden in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie. Door de verplaatsing van de bacheloropleiding toegepaste informatica van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde naar het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie (zie aanpassing artikel II.72 van de codex hoger onderwijs met het voorliggende decreet) is het noodzakelijk dat Odisee ook in de vestigingsplaats Brussel-Hoofdstad de onderwijsbevoegdheid krijgt om deze opleiding te blijven aanbieden. Aangezien deze operatie in het kader van het aanpassen van de onderwijsbelastingseenheden niet kan leiden tot een uitbreiding van onderwijsbevoegdheid van instellingen, wordt de bevoegdheid voor Odisee hier beperkt tot de professioneel gerichte bacheloropleiding toegepaste informatica in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie.

Afdeling 3. Toevoegen 8 miljoen euro voor aanpassing puntengewichten hogescholen 2021

Artikel 30

Zie memorie van toelichting bij de aanpassing van artikel II.72 van de Codex Hoger Onderwijs.

De puntengewichten van het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie enerzijds en van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde anderzijds werden in het begrotingsjaar 2020 opgetrokken. Deze verhoging wordt doorgetrokken naar het begrotingsjaar 2021. Hiertoe wordt via ditzelfde programmadecreet aan artikel III.19, §1, van de Codex Hoger Onderwijs een punt 7° toegevoegd.

De opleiding Bachelor in de toegepaste informatica wordt vanaf het academiejaar 2021-2022 verplaatst van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde naar het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie. Vanaf het begrotingsjaar 2021 wordt het puntengewicht voor deze opleiding ook al vastgelegd op 1,25. Dit alles wordt via ditzelfde programmadecreet geregeld door een aanpassing van de artikelen II.72 en III.19, §1 (toevoeging punt 8°) van de Codex Hoger Onderwijs.

Voorliggend artikel zorgt ervoor dat hier dan ook de nodige middelen tegenover staan. Daartoe wordt met dit artikel voor het begrotingsjaar 2021 de nodige 8 miljoen euro toegevoegd aan het variabel onderwijsdeel voor de professionele bacheloropleidingen (VOWprof).

Afdeling 4. Aanpassing puntengewichten hogescholen 2021

Artikel 31

Zie memorie van toelichting bij de aanpassing van artikel II.72 van de Codex Hoger Onderwijs.

De puntengewichten van het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie enerzijds en van het studiegebied Handelswetenschappen en

bedrijfskunde anderzijds werden in het begrotingsjaar 2020 opgetrokken. Deze verhoging wordt doorgetrokken naar het begrotingsjaar 2021. Hiertoe wordt met het voorliggende artikel aan artikel III.19, §1, van de Codex Hoger Onderwijs een punt 7° toegevoegd.

De opleiding Bachelor in de toegepaste informatica wordt vanaf het academiejaar 2021-2022 verplaatst van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde naar het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie. Dit wordt via ditzelfde programmadecreet geregeld door een aanpassing van artikel II.72 van de Codex Hoger Onderwijs. Vanaf het begrotingsjaar wordt het puntengewicht voor deze opleiding ook al vastgelegd op 1,25. Dit wordt geregeld door een punt 8° toe te voegen aan artikel III.19, §1, van de Codex Hoger Onderwijs.

Afdeling 5. Overslaan groeipad universiteiten en hogescholen begrotingsjaar 2021

Artikel 32 tot en met 34

In de meerjarenraming 2020-2024 is voorzien dat het voorziene groeipad voor 2021 voor de hogescholen en de universiteiten niet toegekend wordt (mildere groeipaden). De totale groeipaden worden verlengd met één jaar om de vooropgestelde doelstelling te bereiken.

Afdeling 6. Overslaan klik universiteiten begrotingsjaar 2021

Artikel 35

In de meerjarenraming 2020-2024 is voorzien dat de universiteiten in 2021 een eerste klik overslaan (mildere groeipaden).

Afdeling 7. Cao V Hoger Onderwijs – herstel vakantiegeld hogescholen

Artikel 36

Bij de decretale verankering van de kostprijs van de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) V hoger onderwijs in de codex hoger onderwijs bij het decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019 is in artikel III.24, §9, het bijkomende bedrag voor de hogescholen foutief ingeschreven als een recurrent bedrag terwijl het om een eenmalige uitgave gaat als gevolg van het terugdraaien van de afspraken in het raamakkoord. Deze fout wordt hierbij rechtgezet.

Afdeling 8. Cao V Hoger Onderwijs – actualisering bedragen

Artikel 37

In dit artikel zijn de geactualiseerde bedragen voor de hogescholen en de universiteiten voor het jaar 2021 voor de uitvoering van cao V hoger onderwijs opgenomen.

Bij de decretale verankering van de kostprijs van cao V hoger onderwijs in de codex hoger onderwijs bij het decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019 is in artikel III.24, §10, voor de hogescholen en de universiteiten het bedrag ingeschreven dat in de cao voor de koopkrachtverhogende maatregelen opgenomen is. In dit bedrag voor de hogescholen zat nog niet het budget van 143.774 euro uit het saldo van de globale middelen voor alle onderwijscao's voor een bijkomende verhoging van de eindejaarstoelage voor het personeel van de hogescholen.

Bij een herberekening van het geschatte budget voor de bijkomende baremieke verhoging voor de personeelsleden van de hogescholen is gebleken dat er bij de berekeningen voor de cao een onderschatting van de meerkost gemaakt is. Als gevolg van de actualisatie wordt er aan de hogescholen een bijkomend bedrag van 1.232.100 euro toegekend. De middelen voor de universiteiten worden naar verhouding met een gelijkaardig bedrag verhoogd.

Afdeling 9. Aanpassing berekening groeipad graduaatsopleidingen

Artikel 38

Net zoals voor de andere budgetten binnen het hoger onderwijs was het de bedoeling van de decreetgever om in de overgangsjaren tot de inkanteling van dit budget in het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen (VOWhbo) binnen de reguliere financieringsberekening ook dit budget eerst op macroniveau te laten groeien en deze groei daarna op aandeel te verdelen tussen de instellingen. Met het voorliggende artikel wordt de berekening van de groei van de middelen voor de graduaatsopleidingen in overeenstemming gebracht met de intentie van de decreetgever en de in 2020 gehanteerde berekeningswijze.

Afdeling 10. Aanpassing berekeningswijze bedragen middelen voor de taken in het kader van het samenwerkingsverband

Artikel 39

Met het voorliggende artikel wordt bepaald dat de middelen voor de taken in het kader van het samenwerkingsverband zowel voor de begrotingsjaren 2020 en 2021 dezelfde zijn als de geïndexeerde middelen voor 2019. Vanaf het begrotingsjaar 2022 worden deze middelen ondergebracht in het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen, waar ze vanaf dan verdeeld zullen worden onder de hogescholen volgens het reguliere verdelingsmechanisme.

Afdeling 11. Decretale verankering van de verdeling van de middelen tussen de Hogere Kunstinstituten

Artikel 40

Het toekennen van subsidies aan de hogere kunstinstituten is decretaal vastgelegd in Deel 3, Titel 3, Hoofdstuk 5, art.III.119 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.

De Vlaamse Regering wil echter ook de verdeling van de middelen tussen de hogere kunstinstituten decretaal verankeren voor het begrotingsjaar 2021.

§8 die aan artikel III. 119 wordt toegevoegd, geeft de bedragen per hoger kunstinstituut weer.

De verdeling vanaf 2022 zal worden bepaald na de geplande evaluaties van de beheersovereenkomsten in 2021.

Deze onderlinge verdeelsleutel is niet veranderd en blijft volledig gebaseerd op de verhoudingen van de huidige verdeelsleutel, die historisch is gegroeid en blijkt uit de lopende beheersovereenkomsten.

Afdeling 12. Maatregelen werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten

Artikel 41 en 42

De aanvullende middelen voor pedagogische begeleidingsdiensten met personeelsformatie worden verminderd met een bedrag van 2.978.000 euro. Van het resterende bedrag van 1.606.000 euro dient 956.000 euro gebruikt te worden

voor de begeleiding van leerkrachten bij de remediëring van leerlingen in de klas in schooljaar 2020-2021. Gelet op de maatregelen genomen bij de start van de legislatuur worden deze middelen niet meer toegekend vanaf begrotingsjaar 2022.

Afdeling 13. Uitbreiding rechtsgrond voor ad hoc subsidies in Hoofdstuk II – Infrastructuur van de Schoolpactwet

Artikel 43

De bestaande decretale bepaling in de Schoolpactwet biedt een rechtsgrond voor de reguliere subsidiëring en de huursubsidies. Ten gevolge van de Coronacrisis en zoals ook voorzien in het Masterplan Schoolinfrastructuur 2.0 werd vastgesteld dat de rechtsgrond voor subsidiëring momenteel te beperkt is voor een noodzakelijk en modern beleid inzake schoolinfrastructuur.

De investeringen in schoolinfrastructuur moeten dan ook de ruimte bieden om in te kunnen spelen op de diverse uitdagingen rond schoolgebouwen. Er is meer aandacht gekomen voor het openstellen van schoolgebouwen, multifunctionaliteit en aanpasbaarheid van scholen, milieu- en klimaat, energieverbruik om er maar enkele te noemen. Ook de capaciteitsproblematiek en heel recent de corona-context m.b.t. de initiatieven inzake verluchting hebben een onvermijdelijke link met investeringen in het onderwijspatrimonium.

De nieuwe rechtsgrond moet het mogelijk maken om subsidies indien nodig te kunnen gebruiken voor bijkomende subsidies aan inrichtende machten voor dringende maatregelen i.f.v. Corona (zoals verluchting en ventilatie, nazicht technische installaties, CO₂-meters,...), subsidies in het kader van multifunctionaliteit, subsidies in functie van een modern klimaatbeleid (bv. subsidies i.h.k.v. doorgevoerde investeringen bij ESCO-proefprojecten met impact op het energieverbruik, klimaatneutrale scholen, et cetera...).

Het is dus noodzakelijk om een flexibel subsidiëringkader te kunnen hanteren dat een antwoord kan bieden op de gewijzigde maatschappelijke en beleidscontext. Om die reden wordt een aanvullende subsidiëringgrond toegevoegd waarbij dan vervolgens de verdere modaliteiten kunnen uitgewerkt worden.

In paragraaf 2 wordt bepaald dat de totaliteit van de toegekende ad hoc subsidies per begrotingsjaar maximaal 10% van het totale subsidiebudget kan bedragen.

Door de plaats zelf waar het nieuwe artikel (artikel 20nonies) wordt ingevoegd in de Schoolpactwet, nl. onder de afdeling die betrekking heeft op het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) en voor het gesubsidieerd onderwijs, wordt met inrichtende machten niet het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) bedoeld. Het nieuwe artikel maakt ook duidelijk dat het om subsidies gaat die AGION toekent. Het gaat dus om subsidies, voor het gesubsidieerd onderwijs, en niet over financiering voor het GO!.

Door de decretale bepaling zijn voor het gesubsidieerd onderwijs dezelfde kansen mogelijk als die nu reeds voor het gemeenschapsonderwijs aan bod kunnen komen.

De bestaande financieringsregeling voor investeringen in het gemeenschapsonderwijs, in tegenstelling tot wat momenteel het geval is voor investeringen in het gesubsidieerd onderwijs, laat voor het gemeenschapsonderwijs dus reeds toe de doelstellingen van deze bepaling te bereiken. Immers, door het bijzonder decreet van het gemeenschapsonderwijs, de positie van het gemeenschapsonderwijs als tegelijk inrichtende macht alsook onderwijsnet en administratie, zijn er voor het gemeenschapsonderwijs meer mogelijkheden om de door de decreetgever toegewezen infrastructuurmiddelen in te zetten dan bij het gesubsidieerd onderwijs via de subsidies die worden

toegekend door AGION. Het GO! gaf ook zelf aan dat een dergelijke basis voor het GO! niet nodig was gezien ze beschikbare middelen intern kunnen toewijzen.

Om dus gelijkaardige initiatieven voor het gesubsidieerd onderwijs toe te kunnen laten gezien de evoluties en trends in schoolinfrastructuur, is de voorgenomen bepaling opgesteld.

Band met de begroting:

De kosten voor de Coronacrisis zullen voor wat betreft de infrastructuurwerken in het begrotingsjaar 2021 vallen (schadeclaims en onverwachte facturen bv.)

Afdeling 14. Eenmalige vaste benoeming op 1 juli 2021

Deze artikelen creëren de mogelijkheid om op 1 juli 2021 eenmalig bijkomende vaste benoemingen toe te wijzen aan zowel tijdelijke personeelsleden als deeltijds benoemde personeelsleden.

Daartoe worden via voorliggende artikelen specifieke bepalingen in de decreten rechtspositie van 27 maart 1991 ingeschreven. Die bepalingen bouwen verder op principes rond vacantverklaring en vaste benoeming die momenteel al in die decreten rechtspositie vastgelegd zijn. Wel worden er specifieke voorwaarden bepaald die ervoor zorgen dat er voor de personeelsleden die aan deze voorwaarden voldoen een éénmalige extra benoemingsmoment op 1 juli 2021 wordt voorzien. Bovendien worden de voorwaarden versoepeld waardoor personeelsleden sneller kunnen worden benoemd, namelijk wanneer ze minstens 360 dagen dienstanciënniteit hebben verworven bij een schoolbestuur.

Dit creëert voor die personeelsleden, en dan vooral voor de tijdelijke personeelsleden die op 31 mei 2021 al minstens een schooljaar in onderwijs aan de slag zijn, alvast meer kans op werkzekerheid.

De maatregel zal ook een positief budgettair effect hebben voor de begroting van 2021.

De eenmalige vaste benoeming op 1 juli 2021 betekent echter niet dat de tijdelijke personeelsleden die nog niet aan de gestelde voorwaarden voldoen in de kou blijven staan of niet de kans krijgen om ook snel(ler) een meer duurzame werkzekerheid te bekomen.

Aansluitend op deze eenmalige maatregel zal een herziening worden uitgewerkt van de huidige regels betreffende de tijdelijke aanstelling en de vaste benoeming, zodat ook de volgende schooljaren tijdelijke personeelsleden snel(ler) duidelijkheid krijgen over duurzame werkzekerheid via voorrang voor tijdelijke aanstelling en vaste benoeming. Dit zal ook gepaard gaan met een herziening van de evaluatieprocedure, zodat wie de vaste benoeming zou willen misbruiken sneller geëvalueerd en desgevallend ontslagen wordt. Deze herziening zullen deel uitmaken van het eerstvolgende onderwijsdecreet XXXI.

Artikel 44 en 47

Artikel 77decies van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en artikel 51decies van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs regelen de situatie van de voormalige titularis die terugkomt uit een verlof en in wiens betrekking in tussentijd een ander personeelslid werd benoemd.

Deze regeling bestaat reeds sinds 2018 toen – in uitvoering van cao XI – vaste benoeming werd mogelijk gemaakt in betrekkingen in specifieke verlofstelsels. Ook voor de uitbreiding van de vaste benoeming op 1 januari 2021 met betrekkingen in specifieke verlofstelsels, geldt deze regeling.

Het vastbenoemde personeelslid dat een specifiek verlofstelsel geniet en van wie de betrekking deels of volledig vacant wordt verklaard, blijft vanaf het ogenblik van de vacantverklaring in de administratieve en geldelijke toestand die hij heeft op het ogenblik van de start van zijn verlofstelsel. Het personeelslid blijft dus ook na de vacantverklaring als vastbenoemd personeelslid aangesteld in het desbetreffende verlofstelsel op basis van de initiële instapvoorwaarden.

Keert het personeelslid na de vacantverklaring terug uit zijn verlofstelsel, dan kunnen zich twee situaties voordoen: het personeelslid komt terug in de loop van het schooljaar of het personeelslid komt terug bij de start van het schooljaar.

Komt het personeelslid vervroegd uit zijn verlofstelsel terug in de loop van het schooljaar dan moet de inrichtende macht nagaan of er in de onderwijsinstelling waar het personeelslid is aangesteld of, als dat niet kan, in een andere onderwijsinstelling, een vacante betrekking is die niet is toegewezen aan een ander personeelslid. Als er in de onderwijsinstelling een vacante betrekking beschikbaar is die binnen de draagwijdte van de vaste benoeming van het betrokken personeelslid past en die niet is toegewezen aan een ander personeelslid, dan wijst de inrichtende macht die vacante betrekking toe aan het personeelslid. Is er geen vacante betrekking voorhanden dan wordt het personeelslid voor de resterende duur van het schooljaar ter beschikking gesteld wegens ontstentenis van betrekking en zijn de gangbare verplichtingen betreffende reffectatie of wedertewerkstelling van toepassing. Het daaropvolgende schooljaar neemt het personeelslid op basis van zijn dienstanciënniteit dan weer zijn plaats in volgens de gangbare rangorde bij de verdeling van de betrekkingen.

Komt het personeelslid bij de start van het schooljaar terug, dan neemt hij op basis van zijn dienstanciënniteit zijn plaats in bij de verdeling van de betrekkingen bij de aanvang van het schooljaar.

Bij de start van het schooljaar richt de school op basis van de haar voor dat schooljaar toegekende omkadering betrekkingen op. Deze betrekkingen verdeelt ze over haar vastbenoemde personeelsleden in een welbepaalde volgorde.

Hierbij komen alle vastbenoemde personeelsleden in aanmerking in een rangorde op basis van hun dienstanciënniteit. Dit omvat zowel de vastbenoemde personeelsleden die al eerder in het verleden werden benoemd, de nieuwe of recent benoemde personeelsleden en de vastbenoemde personeelsleden die het voorgaande schooljaar of vroeger ter beschikking waren gesteld wegens ontstentenis van betrekking.

Vastbenoemde personeelsleden waar de school geen betrekking voor heeft, worden ter beschikking gesteld wegens ontstentenis van betrekking. Voor deze personeelsleden gelden vervolgens de verplichtingen betreffende reffectatie en wedertewerkstelling, zoals vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 1992 betreffende de verdeling van betrekkingen, de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking, de reffectatie, de wedertewerkstelling en de toekenning van een wachtgeld of wachtgeldtoelage.

De terugkeer van een voormalige vastbenoemde titularis van een betrekking in een verlofstelsel die werd vacant verklaard en waarin een ander personeelslid werd vast benoemd, heeft dus geen impact op de vaste benoeming op zich, noch voor de voormalige titularis, noch voor de nieuwe titularis. Wel kan het zijn dat bij de start van het schooljaar de rangorde volgens de dienstanciënniteit er voor zorgt dat niet alle vastbenoemde personeelsleden in de school zelf nog een betrekking kunnen opnemen. Maar dan zorgt het eerder vermelde besluit van 29 april 1992 er voor dat het personeelslid na de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis tijdelijk een andere betrekking opneemt, eventueel zelfs in een andere school. Tijdens de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking behoudt het personeelslid zijn vaste benoeming en het daar aan verbonden salaris.

Artikel 45 en 48

Deze artikelen zorgen voor een eenmalige bijkomende vacantverklaring met het oog op de vaste benoeming op 1 juli 2021.

Deze bijkomende vacantverklaring steunt op al bestaande principes die momenteel in de decreten rechtspositie van 27 maart 1991 vervat zijn, maar vindt plaats op specifieke afwijkende data: de vaststelling van de vacant te verklaren betrekkingen gebeurt op 15 mei 2021 en de mededeling ervan voor 15 juni 2021.

Naast de gebruikelijke betrekkingen die een schoolbestuur jaarlijks in het kader van de vaste benoeming moet of kan vacant verklaren, komen ook de betrekkingen van vastbenoemde personeelsleden in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeelslid in het basisonderwijs, secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs die afwezig zijn omwille van een specifiek verlofstelsel onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor vacantverklaring met het oog op een vaste benoeming op 1 juli 2021.

Het deel van de betrekking of de volledige betrekking waarvoor een personeelslid afwezig is omwille van één of meer van de opgesomde verlofstelsels wordt hiertoe als een vacante betrekking beschouwd. Het schoolbestuur moet het totale volume van deze vacante betrekkingen vacant verklaren.

In het kader van de vacantverklaring met het oog op de bijkomende vaste benoemingen op 1 juli 2021 moet een schoolbestuur dat centra voor volwassenenonderwijs omvat desgevallend haar jaarlijkse beleidsplan aanpassen. Daarbij geldt alvast het principe dat de betrekkingen ingenomen door eindloopbaanverloven en specifieke verlofstelsels moeten vacant worden verklaard.

Hierdoor worden extra vacatures toegevoegd aan de vacantverklaring voor de eenmalige vaste benoeming op 1 juli 2021 en krijgen de personeelsleden die aan de gestelde voorwaarden voldoen meer kansen op een vaste benoeming in de school of scholen van het schoolbestuur waar ze aangesteld zijn.

Artikel 46 en 49

Deze artikelen bevatten specifieke voorwaarden waaraan een personeelslid moet voldoen om zich kandidaat te stellen voor de eenmalige vaste benoeming op 1 juli 2021.

In paragraaf 1 worden deze voorwaarden opgesomd.

Het tijdelijke personeelslid dat aangesteld is in een wervingsambt kan zich kandidaat stellen voor een vaste benoeming als hij aan de volgende voorwaarden voldoet:

- het personeelslid moet op 31 mei 2021 ten minste 360 dagen dienstanciënniteit hebben in het ambt waarvoor hij kandideert. Deze dienstanciënniteit moet in dat ambt verworven zijn in een of meer scholen van hetzelfde schoolbestuur.
- het personeelslid moet uiterlijk op 30 juni 2021 aangesteld zijn in het ambt waarvoor hij wenst te kandideren in een school van het schoolbestuur waar hij zijn dienstanciënniteit heeft verworven.

Behoort de school tot een scholengemeenschap, dan moet die aanstelling in een school van dat schoolbestuur in de scholengemeenschap zijn. Behoort de school niet tot een scholengemeenschap dan moet die aanstelling in een school van het schoolbestuur zijn die niet tot een scholengemeenschap behoort.

Voor het personeelslid dat op 30 juni 2021 aangesteld is in het ambt van leraar wordt een onderscheid gemaakt tussen een aanstelling met een vereist

bekwaamheidsbewijs of met een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Voor de leraar die met een vereist bekwaamheidsbewijs is aangesteld, geldt dit als een aanstelling als leraar voor alle opleidingen, modules, vakken en specialiteiten waarvoor hij als leraar in het desbetreffende onderwijsniveau een vereiste bekwaamheidsbewijs heeft. Voor de leraar die met een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs is aangesteld in een opleiding, module, vak of specialiteit geldt dit als een aanstelling in die opleiding, die module, dat vak of die specialiteit en daarenboven ook voor alle opleidingen, modules, vakken en specialiteiten waarvoor hij een vereist bekwaamheidsbewijs heeft.

Voor het personeelslid dat is aangesteld bij wijze van reffectatie of wedertewerkstelling en voor het personeelslid dat via een verlof om tijdelijk een andere opdracht uit te oefenen is aangesteld als leraar, moeten de 360 dagen dienstanciënniteit verworven zijn in de opleiding, de module, het vak of de specialiteit van de vacant verklaarde betrekking;

- het personeelslid moet zich kandidaat stellen, aan de gebruikelijke aanstellingsvoorwaarden voldoen en hij mag geen evaluatie met eindconclusie onvoldoende hebben als laatste evaluatie.

Paragraaf 2 legt de volgorde vast die het schoolbestuur moet gebruiken als er meerdere kandidaten zijn voor een vaste benoeming in eenzelfde betrekking.

Een van de voorwaarden is immers dat het personeelslid op 31 mei 2021 al minstens 360 dagen dienstanciënniteit moet hebben verworven in het ambt en in een of meer instellingen van eenzelfde schoolbestuur.

Aan deze voorwaarde zullen alvast de personeelsleden beantwoorden die bij het schoolbestuur al deeltijds benoemd zijn in een wervingsambt. Dit geldt ook voor de tijdelijke personeelsleden die op 1 september 2020 een tijdelijke aanstelling voor doorlopende duur hebben in een wervingsambt bij het schoolbestuur.

Een derde groep die op 1 juli 2021 in aanmerking komt voor vaste benoeming vormen de tijdelijke personeelsleden die op 31 mei 2021 al minstens 580 dagen dienstanciënniteit hebben verworven bij het schoolbestuur of desgevallend in dezelfde scholengemeenschap, waarvan er minstens 360 moeten verworven zijn bij het schoolbestuur. Het schoolbestuur kan voor deze 360 dagen ook rekening houden met dagen die het personeelslid bij een andere inrichtende macht heeft verworven.

En tenslotte is er een vierde groep, nl. de tijdelijke personeelsleden die op 31 mei 2021 al minstens 360 dagen dienstanciënniteit hebben verworven in een of meer instellingen van het schoolbestuur.

Binnen de huidige rechtspositieregeling hebben de deeltijds vastbenoemde personeelsleden voorrang op een uitbreiding van hun vaste benoeming t.a.v. tijdelijke personeelsleden. Vervolgens komen de personeelsleden in aanmerking die een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur hebben.

Om de rechten van deze twee groepen personeelsleden te garanderen, wordt in paragraaf 2 een bepaalde volgorde vastgelegd die het schoolbestuur moet hanteren als er meerdere kandidaten zijn die zich voor eenzelfde betrekking kandidaat stellen:

- eerst komen de personeelsleden in aanmerking die deeltijds benoemd zijn;
- vervolgens de tijdelijke personeelsleden die op 30 juni 2021 tijdelijk aangesteld zijn voor doorlopende duur;
- daarna de tijdelijke personeelsleden die op 31 mei 2021 minstens 580 dagen dienstanciënniteit hebben verworven, waarvan minstens 360 dagen bij het schoolbestuur;
- tenslotte de tijdelijke personeelsleden die op 31 mei 2021 minstens 360 dagen hebben verworven en niet tot de vorige twee groepen behoren.

In paragraaf 2 is ook opgenomen dat een schoolbestuur de mogelijkheid heeft om de vaste benoeming van een kandidaat uit de vierde groep te weigeren.

De tijdelijke personeelsleden die behoren tot deze vierde groep zullen minstens vorig schooljaar of vroeger al een aanstelling moeten hebben gehad in een of meer instellingen van het schoolbestuur, anders kunnen ze de gestelde voorwaarde betreffende de 360 dagen dienstanciënniteit niet bereiken op 31 mei 2021. Deze tijdelijke personeelsleden zullen op 31 mei 2021 dus al minstens een tweede schooljaar een aanstelling hebben bij dat schoolbestuur. Deze tijdelijke personeelsleden zitten momenteel in een traject dat kan leiden tot de verwerving van het recht om het daaropvolgende schooljaar of later bij voorrang een tijdelijke aanstelling te verwerven: het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur.

De tijdelijke aanstelling van doorlopende duur vormt binnen de huidige regels een belangrijke voorwaarde om in aanmerking te komen voor een vaste benoeming.

De in paragraaf 1 van deze artikelen gestelde benoemingsvoorwaarden wijken echter af van de huidige regels en grijpen daardoor in op de lopende trajecten van tijdelijke personeelsleden met het oog op het verwerven van het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur.

Om te vermijden dat een schoolbestuur door de hier gestelde benoemingsvoorwaarden een tijdelijk personeelslid dat in dergelijk traject zit en over wiens functioneren de eerste evaluator nog gereede twijfels heeft zonder een beoordeling moet benoemen, voorzien we de mogelijkheid dat het schoolbestuur de vaste benoeming kan weigeren. Daartoe bezorgt het schoolbestuur aan het tijdelijke personeelslid een schriftelijke motivatie waarin de redenen van de weigering omstandig worden verantwoord. Het tijdelijke personeelslid zal dan op het einde van het schooljaar ook nog een beoordeling krijgen van zijn eerste evaluator, zoals voorzien binnen het huidige regelgevend kader.

De mogelijkheid van versnelde benoeming met een kandidaatstelling op 15 juni 2021 onder de hier vermelde specifieke voorwaarden, doet alvast geen afbreuk aan de huidige regels m.b.t. het verwerven van het recht op de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur.

Dit betekent dat alle tijdelijke personeelsleden die op 30 juni 2021 voldoen aan deze regels zich ook kandidaat kunnen stellen voor het recht op tijdelijke aanstelling voor doorlopende duur vanaf het schooljaar 2021-2022. Het tijdelijke personeelslid dat niet (volledig) vast benoemd wordt op 1 juli 2021 omdat het schoolbestuur de vaste benoeming gemotiveerd heeft geweigerd of omdat er een andere kandidaat bij voorrang werd benoemd, behoudt zo de mogelijkheid op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur op 1 september 2021 of later en dus ook op een eventuele vaste benoeming op 1 januari 2022.

Band met de begroting:

Het voorstel leidt tot een minderaanpak voor de Vlaamse overheid

Hoofdstuk 7. Financiën en Begroting

Afdeling 1. Aanpassing aan de belastingverhoging wegens verzuim en tekortschatting inzake de erfbelasting

Artikel 50

Een erfgenaam, legataris of begiftigde die niet alle goederen heeft aangegeven in de aangifte van nalatenschap overeenkomstig de bepalingen van artikel 3.3.1.0.8 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF) betaalt, overeenkomstig artikel 3.18.0.0.7 VCF, een belastingverhoging die gelijk is aan 20% van de daardoor verschuldigde aanvullende rechten.

Het gebeurt regelmatig dat de aangifteplichtige erfgenamen, legatarissen of begiftigden, volledig te goeder trouw, vergeten een bepaald goed aan te geven of er niet van op de hoogte zijn dat dat goed in de nalatenschap zit, en er pas op uitkomen nadat de reguliere aangiftetermijn verstreken is. Om die reden wordt de belastingverhoging volgens de huidige regelgeving verminderd tot 10% van de aanvullende rechten als een erfgenaam, legataris of begiftigde uit eigen beweging, en binnen een termijn van tien maanden hetzij na het overlijden, hetzij na de aanvang van de aangiftetermijn spontaan een verzuimd goed alsnog aangeeft. Deze verzachting werd voorzien bij decreet van 17 juli 2015 dat in werking is getreden op 14 augustus 2015. Voorwaarde was wel dat de bijkomende aangifte spontaan gebeurt, en dat ze plaatsvond binnen de tien maanden na overlijden. Dat was en is immers ongeveer de doorlooptijd waarbinnen de Vlaamse Belastingdienst van derden (banken, verzekeringsmaatschappijen), of via eigen onderzoek, informatie kan vergaren over niet aangegeven goederen, en ambtshalve zou kunnen gaan taxeren, met bijhorende belastingverhoging. De Vlaamse Belastingdienst heeft haar controleproces zo opgebouwd dat binnen de 14 dagen na de indiening van een aangifte van nalatenschap een eerste berekening van de verschuldigde erfbelasting wordt gemaakt "op zicht van de aangifte". Deze controle is beperkt tot het nazicht van de inhoudelijke en vormelijke vereisten van de aangifte van nalatenschap. Na die eerste berekening wordt gestreefd naar een grondige controle van de ingediende aangiften van nalatenschap binnen een termijn van ongeveer 10 maanden na het overlijden. Deze termijn loopt dus samen met de termijn waarbinnen een spontane rechtzetting en verminderde belastingverhoging mogelijk is. Het leek op dat ogenblik sociaal verantwoord in dergelijk geval de belastingplichtige halfweg tegemoet te komen, en de belastingverhoging te reduceren tot de helft. Het typevoorbeeld dat toen werd aangehaald was dat van een niet gekende levensverzekering (Zie Vlaams Parlement, stuk 369 (2014-2015) – nr. 1, toelichting bij art. 29 en 30). Een spontane rechtzetting, zoals vermeld in artikel 3.18.0.0.7, tweede lid van de VCF (met een vermindering van de belastingverhoging tot 10% tot gevolg), is voor een aangifteplichtige niet meer mogelijk van zodra de Vlaamse Belastingdienst zelf een handeling heeft gesteld met het oog op het vaststellen van een verzuim (bijvoorbeeld het versturen van een bericht van wijziging). Er kan dan immers bezwaarlijk nog sprake zijn van een rechtzetting "uit eigen beweging" van de aangifteplichtige. De tolerantie komt in dat geval dus te vervallen.

De reeds verlaagde belastingverhoging van verzuim van 10% wordt nog steeds als te hoog ervaren om over te gaan tot een spontane rechtzetting. Vaak wordt er een afwachtende houding aangenomen door de aangifteplichtige. De invoering van een getrappt systeem van de verlaagde belastingverhogingen is er op gericht om belastingplichtigen ertoe aan te zetten zo spoedig mogelijk hun verbeterde aangifte in te dienen. Zowel de belastingplichtige als de Vlaamse Belastingdienst zijn daarmee gebaat: de belastingplichtige kan sneller een eerste aangifte indienen en de Vlaamse Belastingdienst kan de controlemiddelen efficiënter inzetten.

Het begrip "uit eigen beweging" blijft behouden. Een andere definitie van "spontane" aangifte hanteren, bijvoorbeeld op basis van de "intentie" van de aangever, is heel moeilijk na te gaan en zal bovendien leiden tot veel discussies. De aangever zal immers altijd beweren niet op de hoogte geweest te zijn van het verzuim.

Hogervermeld principe dat een spontane rechtzetting niet meer mogelijk is van zodra de Vlaamse Belastingdienst zelf een handeling heeft gesteld met het oog op het vaststellen van een verzuim, blijft gelden. Een spontane rechtzetting aan een verlaagd tarief is evenmin nog mogelijk wanneer de 10^e maand na het verstrijken van de aangiftetermijn is verlopen. Vanaf dan zal steeds de belastingverhoging van 20% worden toegepast.

Momenteel maken rechtbanken ook gebruik van hun milderingsbevoegdheid om belastingverhogingen te verminderen. Door de invoering van een proportionele

belastingverhoging zal de tussenkomst van de rechtbank weliswaar niet uitgesloten zijn, maar zullen er wel procedures kunnen vermeden worden aangezien een getrap systeem als rechtvaardiger wordt ervaren.

Hieronder een voorbeeld ter verduidelijking (waarbij de impact van de coronamaatregelen buiten beschouwing wordt gelaten):

Overlijden in België op 14 april 2020. De indieningstermijn verstrijkt op 14 augustus 2020.

Indien een erfgenaam uit eigen beweging een verzuim aangeeft, dan zal volgende belastingverhoging worden opgelegd:

- 1% bij spontane rechtzetting in de periode vanaf 15 augustus tot en met 14 september 2020;

- 2% bij spontane rechtzetting in de periode vanaf 15 september tot en met 14 oktober 2020;

enz. ...

Repliek op de Raad van State:

Rekening houdend met de bemerking van de Raad van State wordt artikel 3.18.0.0.7, tweede lid VCF geherformuleerd. Er wordt verduidelijkt dat het de bedoeling is om de belastingverhoging van 20% vermeld in het eerste lid van artikel 3.18.0.0.7 VCF te vervangen door een getrap systeem, gaande van 1% tot 10%, indien de belastingplichtige uit eigen beweging en binnen de 10 maanden na het verstrijken van de aangiftetermijn alsnog een verzuim aangeeft.

Artikel 51

Tekortschatting is de overtreding waarbij partijen voor een of meer goederen een te lage waarde in de aangifte hebben vermeld en er geen bindende schatting voorhanden is. Voor overlijdens vanaf 1 april 2019 is immers de mogelijkheid voorzien in art. 3.3.1.0.9 VCF om gratis een voorafgaande bindende schatting te bekomen voor de aan te geven in België gelegen onroerende goederen. De indieners kunnen ook een beroep doen op een door de Vlaamse Belastingdienst erkende schatter-expert (art. 3.3.1.0.9/1 VCF). Het schattingsverslag moet dan als bijlage bij de aangifte worden gevoegd. De Vlaamse Belastingdienst beschouwt deze schatting als bindend, als het schattingsverslag aan de door de regelgeving gestelde kwaliteitsvereisten voldoet.

Ingeval van tekortschatting wordt een belastingverhoging opgelegd waarvan het tarief afhankelijk is van de omvang van de tekortschatting, volgens de tabel van artikel 3.18.0.0.8, eerste lid VCF. De belastingverhoging wordt berekend op de aanvullende erfbelasting die wordt berekend ten gevolge van de tekortschatting. Het tarief van de belastingverhoging bedraagt minimum 5% en maximum 20%. Er is geen belastingverhoging verschuldigd als de tekortschatting minder bedraagt dan 10% van de aangegeven waarde. Deze tarieven gelden zowel voor roerende als voor onroerende goederen.

Als de tekortschatting spontaan wordt rechtgezet buiten de indieningstermijn maar binnen een termijn van tien maanden te rekenen vanaf de vertrekdatum voor de indiening van de aangifte, dan bedraagt de belastingverhoging maximaal 10%, ook al is de tekortschatting hoger dan 50%. Deze gelijkaardige mildering als diegene voor het verzuim werd eveneens voorzien in het decreet van 17 juli 2015 en was bedoeld voor de belastingverhoging van 15 en 20%. Het typevoorbeeld hier is dat van de geërfde woning die kort na het overlijden wordt (verder) verkocht en die een hogere waarde oplevert dan diegene die was opgenomen in de aangifte. Volledig te goeder trouw wil men dan dat verschil nog melden, maar in principe is dan de belastingverhoging voor tekortschatting uit het eerste lid van artikel 3.18.0.0.8 van toepassing.

Een spontane rechtzetting, zoals vermeld in artikel 3.18.0.0.8, tweede lid van de VCF (met een vermindering van de belastingverhoging tot 10% tot gevolg), is voor een aangifteplichtige niet meer mogelijk van zodra de Vlaamse Belastingdienst zelf een handeling heeft gesteld met het oog op het vaststellen van een tekortschatting (bijvoorbeeld het versturen van een kennisgeving overeenkomstig art. 3.3.3.0.3 VCF). Er kan dan immers bezwaarlijk nog sprake zijn van een rechtzetting "uit eigen beweging" van de aangifteplichtige. De mildering komt in dat geval dus te vervallen.

De reeds verlaagde belastingverhoging van tekortschatting van 10% wordt nog steeds als te hoog ervaren om over te gaan tot een spontane rechtzetting van de geschatte waarden van de onroerende goederen. Vaak wordt er een afwachtende houding aangenomen door de belastingplichtige. Een verdere verlaging, die bestaat uit een halvering van alle bestaande basistarieven, is erop gericht om aan te zetten tot spoedige spontane rechtzettingen. Zowel de belastingplichtige als de Vlaamse Belastingdienst zijn daarmee gebaat: de belastingplichtige kan sneller een eerste aangifte indienen en de Vlaamse Belastingdienst kan de controlemiddelen efficiënter inzetten.

De tekortschatting moet wel nog steeds spontaan worden rechtgezet binnen een termijn van tien maanden hetzij na het overlijden, hetzij na de aanvang van de aangiftetermijn. Zoals hoger vermeld voorziet artikel 3.3.1.0.9 VCF voor overlijdens vanaf 1 april 2019 in de mogelijkheid om gratis een voorafgaande bindende schatting te bekomen voor de aan te geven in België gelegen onroerende goederen. Aangezien de belastingverhoging wegens tekortschatting dus op die manier kan worden vermeden, wordt de termijn van 10 maanden als voldoende lang beschouwd.

Het advies van de Raad van State vergt op dit punt geen repliek of aanpassing.

Band met de begroting:

Er is een budgettaire impact, gezien de reeds verlaagde belastingverhoging van 10% in geval van spontane aangifte van een verzuim of tekortschatting verder wordt verminderd.

De budgettaire impact van de maatregelen wordt geraamd op een minderontvangst van € 292.884 voor wat betreft de belastingverhoging wegens verzuim en van € 13.274 met betrekking tot de belastingverhoging wegens tekortschatting.

Afdeling 2. Aanpassing van de nalatigheids- en moratoriuminteressen

Artikel 52 en 53

Al van vóór de invoering van de Vlaamse Codex Fiscaliteit tot op vandaag wordt de rentevoet op jaarbasis voor nalatigheids- en moratoriuminteressen bepaald op 7 pct. per jaar. Deze rentevoet werd dus nooit herzien, terwijl de economische werkelijkheid ondertussen is veranderd. Meer bepaald was er jaar na jaar een daling van de wettelijke rentevoet, die voor 2020 1,75 pct. bedraagt.

Bijgevolg is het aangeraden om de nalatigheids- en moratoriuminteressen aan te passen aan de economische realiteit. Daarom wordt voortaan voorzien om de rentevoet van beide interessen te bepalen op 4 pct. om op die wijze toch nog een incentive te creëren voor de belastingplichtige, dan wel de administratie om aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen.

Band met de begroting:

De nalatigheidsintresten bedragen gemiddeld 6,9 miljoen euro per jaar, de moratoriumintresten 3,6 miljoen euro. Netto is er aan de huidige intrest van 7% een winst van 3,3 miljoen euro voor de begroting.

Een verlaging van de intrest naar 4% zou resulteren in 4 miljoen euro nalatigheidsintresten en 2,1 miljoen euro moratoriumintresten. Netto is er dan een winst van 1,9 miljoen euro voor de begroting.

Een verlaging van de intrestvoet naar 4% zou bijgevolg resulteren in een verlies aan inkomsten van $3,3 - 1,9 = 1,4$ miljoen euro.

Het advies van de Raad van State vergt op dit punt geen repliek of aanpassing.

Afdeling 3. Milderende gevolgen van de coronacrisis inzake de belastingverminderingen voor de eigen woning

Artikel 54

De coronacrisis bracht heel wat mensen in een moeilijke financiële positie door het verlies van hun job of door een periode met verlaagde of zelfs geen inkomsten. Om die reden werd in samenwerking met de Nationale Bank van België en Febelfin voorzien in een 'charter betalingsuitstel hypothecair krediet' waardoor een betalingsuitstel van het hypothecair krediet kan worden aangevraagd voor maximaal zes maanden. De uitwerking van dit charter werd gefaciliteerd door het KB nr. 11 van 22 april 2020 houdende maatregelen op het vlak van de modaliteiten inzake hypothecair krediet in het kader van de coronacrisis.

Ook de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaamse Woningfonds (VWF) voorzien in een mogelijkheid tot betalingsuitstel van hun woningleningen bij betalingsproblemen door de coronacrisis.

Op grond van artikel 145^{46/1} van het WIB 92 houdt de fiscus geen rekening met duurtijdverlengingen die na 31 december 2019 worden doorgevoerd door de belastingplichtige. Aangezien een uitstel van betaling enkel op uitdrukkelijk verzoek van de belastingplichtige kan worden toegekend, zal de duurtijdverlenging die hierdoor ontstaat buiten beschouwing gelaten worden door de fiscus. Dit kan uiteindelijk leiden tot een verlies van een deel van het belastingvoordeel voor de eigen woning. Zo zullen de uitgaven tijdens de maanden van verlenging niet in aanmerking komen voor een belastingvermindering voor de eigen woning zoals bepaald in onderafdeling IIoctodecies van het WIB 92 (bv. de Vlaamse of de geïntegreerde woonbonus).

Het derde lid dat aan dit artikel wordt toegevoegd, wil dit remediëren. Dat lid voorziet in een specifieke neutralisering van de duurtijdbevrozing die in het eerste lid van artikel 145^{46/1} wordt bepaald. Vraagt de belastingplichtige naar aanleiding van een civiele noodsituatie (zie decreet van 20 maart 2020 houdende maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid en het besluit dat in uitvoering daarvan genomen is) uitstel van betaling voor zijn hypothecaire lening, en verlengt daardoor ook de duurtijd van die lening, dan wordt die duurtijdverlenging niet langer door de fiscus buiten beschouwing gelaten. De uitgaven die de belastingplichtige doet tijdens die verlengde periode zullen uitzonderlijk dus wel in aanmerking komen voor de berekening van een belastingvoordeel voor de eigen woning.

Bv. U hebt in 2020 zes maanden betalingsuitstel gekregen van uw bank voor uw hypothecaire lening omwille van de corona-crisis. Hierdoor verlengt de duurtijd van uw kredietcontract ook met zes maanden. Normaal kan u de uitgaven tijdens die zes laatste maanden van uw kredietcontract niet in rekening brengen voor de

woonbonus aangezien de uitgaven gedaan worden buiten de duurtijd zoals die gold op 31 december 2019. Voorliggende mildering zorgt er echter voor dat u de uitgaven tijdens de zes laatste maanden van uw kredietcontract alsnog in rekening kan brengen voor de woonbonus.

Band met de begroting:

Bij de uitdoving van de geïntegreerde woonbonus (vanaf aanslagjaar 2021) werd eveneens voorzien dat fiscale optimalisaties via duurtijdverlengingen en de daarmee gepaard gaande negatieve budgettaire impact worden geneutraliseerd. Manipulaties of constructies voor het verlengen van de duurtijd die een belastingplichtige stelt na 31 december 2019 zullen dus niet resulteren in een langduriger fiscaal voordeel. Deze regel leidt er evenwel toe dat een belastingplichtige die betalingsuitstel vraagt omwille van de coronacrisis mogelijk een fiscaal nadeel ondervindt binnen de belastingvermindering voor de eigen woning.

Om aan deze negatieve fiscale gevolgen te remediëren, wordt in voorliggende bepaling een specifieke uitzondering voorzien zodat uitgaven gedurende een duurtermijnverlenging na een 'corona' betalingsuitstel wel in aanmerking komen voor de berekening van de belastingvoordelen voor de eigen woning.

De budgettaire impact zal zich steeds op het einde van het betreffende kredietcontract situeren en voor ons globaal gezien dus gespreid zijn in de tijd. Gezien de eerst mogelijke budgettaire impact van de maatregel zich voordoet vanaf begrotingsjaar (en aanslagjaar) 2021, werd de maatregel opgenomen in voorliggend programmadecreet. Volledigheidshalve wijzen we op de erg uitzonderlijke situatie van de 'aangiften speciaal' waarvoor in 2020 al een aanslag wordt gevestigd en de budgettaire weerslag zich dus al in 2020 kan voordoen.

Repliek op de Raad van State:

Conform het advies van de Raad van State wordt de inwerkingtreding van art. 53 gewijzigd naar 1 januari 2020 in plaats van 1 januari 2021.

Afdeling 4. Overgang naar WLTP in de verkeersbelasting (WLTP: Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedure)

De verkeersbelasting (JVB) en de belasting op de inverkeerstelling (BIV) werden reeds in het verleden geleidelijk vergroend via verschillende hervormingen:

- 1° De vergroening van de BIV met ingang vanaf 1 januari 2013, waarbij de milieukeurmerken, waaronder ook de CO₂-uitstoot, van het voertuig een parameter vormen in de berekening van het tarief.⁴
- 2° De CO₂-uitstoot van personenauto's, de auto's voor dubbel gebruik en de minibussen werd een component in de berekening van de JVB en de vergroening van de BIV werd bijgestuurd met ingang vanaf 1 januari 2016.⁵
- 3° Met ingang vanaf 1 juli 2017⁶ werd de JVB ook vergroend voor de lichte vracht waarbij de CO₂-uitstoot, de euronorm en de brandstofsoort van het voertuig als component in de berekening van de JVB werden toegevoegd.

⁴ Decreet van 17 februari 2012 houdende de wijziging van diverse bepalingen van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen betreffende de belasting op de inverkeerstelling op grond van milieukeurmerken.

⁵ Decreet van 18 december 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016.

⁶ Decreet van 16 juni 2017 houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vergroening van de verkeersfiscaliteit voor lichte vracht en oldtimers.

Sinds deze respectievelijke vergroeningsoperaties worden de JVB en de BIV dus berekend op basis van een formule, waarbij de CO₂-uitstoot⁷ een parameter vormt.

Concreet vermeldt de Vlaamse Codex Fiscaliteit de CO₂-uitstoot in de artikelen 2.2.4.0.1, §2/1, 1° en §3/1, 1° (vergroende JVB); 2.3.4.1.2 (vergroende BIV) en artikelen 2.2.4.0.7 en 2.3.4.1.6 (vermoeden CO₂-uitstoot).

Bijgevolg is de manier waarop de CO₂-uitstoot van een voertuig wordt gemeten, ook relevant voor de Vlaamse verkeersfiscaliteit.

De CO₂-uitstoot van een voertuig wordt gemeten tijdens zijn homologatie volgens de geldende Europese regelgeving⁸. Deze regelgeving is door de tijd heen verschillende malen gewijzigd door nieuwe regels m.b.t. de metingsprocedure, waardoor er thans een systeem van CO₂-meting op basis van de New European Driving Cycle (NEDC) en op basis van de Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedure (WLTP) bestaat⁹. Het bestaan van deze verschillende testen heeft er toe geleid dat afhankelijk van de datum van de verkoop en eerste inschrijving van het voertuig er een CO₂-uitstoot op basis van een andere meting beschikbaar kan zijn.

In september 2017 werd de nieuwe Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedure (WLTP) ingevoerd. Dit is een geheel van wereldwijd geharmoniseerde testprocedures die zich baseren op de rijcycli om het brandstofverbruik, de verontreiniging en de CO₂-uitstoot te meten.

De WLTP werd geleidelijk ingevoerd, eerst voor nieuwe typen van lichte voertuigen (vanaf 1 september 2017) en daarna voor nieuwe lichte voertuigen vanaf 1 september 2018. Voertuigen uit restantvoorraden, waarvoor typegoedkeuring is verleend en NEDC metingen zijn verricht, mochten tot en met 31 augustus 2019 in de handel worden gebracht. Bijgevolg moeten vanaf 1 september 2019 alle nieuwe lichte voertuigen die in de Unie op de markt worden gebracht, worden getest volgens de WLTP.¹⁰

Dit heeft geleid tot drie belangrijke kanteldata.

1° Voor voertuigen die vóór 1 september 2017 ingeschreven zijn, wordt de CO₂-uitstoot berekend aan de hand van de NEDC, ook vermeld als NEDC1.0. Voor dit type van voertuigen is er geen waarde gemeten op basis van WLTP beschikbaar.

Voertuigen waarvoor enkel een NEDC1.0-waarde of waarde gemeten op basis van de NEDC beschikbaar is, mochten t.e.m. 30/08/2018 ingeschreven worden. Er gold een uitzondering voor einde-serie-voertuigen en voor een gelimiteerd aantal onverkochte voertuigen in stock. Deze mochten nog tot en met 31/08/2019 verkocht worden.

⁷ Voor de jaarlijkse verkeersbelasting wordt deze berekening geregeld door de artikelen 2.2.3.0.1. – 2.2.4.0.9. Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF) en voor de belasting op de inverkeerstelling door de artikelen 2.3.4.1.1. – 2.3.4.2.2. VCF.

⁸ Zoals vermeld in de memorie van toelichting bij het decreet tot vergroening van de lichte vracht en oldtimers <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1268182>.

⁹ De opeenvolgende regelgeving:

1° VO 715/2007/EG (oorspronkelijk over NEDC) werd gewijzigd door VO 2017/1151 (invoering WLTP);

2° VO 510/2011 (NEDC) werd ingetrokken door VO 2019/631 (WLTP);

3° RL 2004/3/EG werd opgeheven door VO 715/2007.

¹⁰ Overweging 3 van AANBEVELING (EU) 2017/948 VAN DE COMMISSIE van 31 mei 2017 betreffende het gebruik van de brandstofverbruiks- en CO₂-emissiewaarden op basis waarvan typegoedkeuring is verleend en die volgens de wereldwijd geharmoniseerde testprocedure voor lichte voertuigen zijn gemeten, bij het beschikbaar maken van informatie voor de consument overeenkomstig Richtlijn 1999/94/EG van het Europees Parlement en de Raad.

2° De voertuigen met een inschrijving vanaf 1 september 2017 tot en met 31 december 2020 zitten in een overgangperiode. Voor nieuwe modellen van voertuigen die in de markt werden geïntroduceerd vanaf 1 september 2017 en voor alle nieuw verkochte voertuigen vanaf 1 september 2018, wordt de CO₂-uitstoot gemeten op basis van de nieuwe testprocedure, maar hebben constructeurs de keuze tussen een omrekening via CO₂MPAS of een meting via een NEDC-test. De waarde wordt via CO₂MPAS berekend door de onder WLTP gemeten CO₂-uitstoot om te rekenen naar een zogenaamde (omgerekende) NEDC 2.0.-waarde. Dit rekenmodel gaat dus uit van de WLTP-score en rekent deze vervolgens om naar een NEDC2.0-waarde zodat de CO₂-uitstoot van de voertuigen getoetst kan worden aan de Europese doelstelling van 95 g/km volgens NEDC.

In deze overgangperiode is er dus zowel een CO₂-uitstoot op basis van WLTP als een omgerekende NEDC2.0-waarde gekend.

3° Vanaf 1 januari 2021 zal men geen beroep meer kunnen doen op dit rekenmodel en zal enkel nog de CO₂-uitstoot gemeten op basis van de WLTP beschikbaar zijn.

Het basisprincipe van deze nieuwe WLTP impliceert dat de CO₂-uitstoot voortaan op een correctere manier wordt gemeten en de reële uitstoot beter benadert. De WLTP-waarde houdt in tegenstelling tot NEDC ook rekening met heel wat opties van een voertuig (zoals airco en het type banden). Het gevolg hiervan is dat de fiscaliteit voor meer vervuilende wagens ook effectief duurder wordt, terwijl ze voor milieuvriendelijkere wagens goedkoper wordt.

De toekomstige toepassing van deze WLTP heeft dan ook geleid tot het volgende uitgangspunt in het Vlaams Regeerakkoord omtrent de invoering van de WLTP in de Vlaamse verkeersfiscaliteit:

"In de verkeersfiscaliteit vergroenen we het wagenpark via de invoering vanaf 2021 van de nieuwe Europese verbruiks- en emissietest (WLTP) voor voertuigen, maar verhogen we de belastingdruk niet. Meer vervuilende wagens worden duurder, milieuvriendelijkere wagens goedkoper."

Dit werd ook bevestigd in de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024:

"In navolging van het Vlaams Regeerakkoord zal ik via de verkeersfiscaliteit het wagenpark vergroenen zonder evenwel de belastingdruk te verhogen. Meer vervuilende wagens worden duurder, milieuvriendelijkere wagens goedkoper. Vanaf 2021 zal het wagenpark concreet verder worden vergroend door de invoering van de nieuwe Europese verbruiks- en emissietest voor voertuigen (WLTP) voor nieuw ingeschreven wagens. Dit moet echter op een budgetneutrale manier gebeuren. Daarom zal de totale belastingdruk niet verhogen, maar geldt wel het principe uit het Europees vervoersbeleid van objectieve doorrekening, met name het principe van 'de vervuiler betaalt': meer vervuilende wagens zullen op het vlak van de verkeersfiscaliteit duurder worden, terwijl de aanschaf van meer milieuvriendelijke wagens fiscaal aantrekkelijker zal worden. Doordat meer vervuilende voertuigen op fiscaal vlak duurder worden en dus minder snel zullen worden aangekocht, wordt hun aandeel in het totale wagenpark op termijn kleiner, wat de luchtkwaliteit in Vlaanderen ten goede zal komen."

Bij ongewijzigde fiscale regelgeving zou de overgang naar WLTP ertoe leiden dat veel voertuigen plots een hogere belasting zouden moeten betalen, wat zou leiden tot een sterke toename van de inkomsten. Dit zou niet in lijn zijn met het hierboven geciteerde uitgangspunt van de budgetneutraliteit van de invoering van de WLTP in de Vlaamse verkeersfiscaliteit.

In dit ontwerp van decreet wordt daarom voorgesteld de realisatie van deze doelstellingen door te voeren door middel van een maximaal budgetneutrale aanpassing van de regelgeving van de JVB en de BIV aan de nieuwe Europese verbruiks- en emissietest voor voertuigen (WLTP). Omdat één van de uitgangspunten impliceert dat de aanpassing van de metingswijze van de CO₂-uitstoot niet mag leiden tot een hogere belastingdruk, wordt de berekeningswijze van het respectievelijke belastingtarief in de JVB en in de BIV dus dermate aangepast zodat de wijziging voor Vlaanderen budgetneutraal is en er bovendien geen te drastische fiscale wijzigingen voor de burger ontstaan, maar wel het reeds bestaande principe wordt gerespecteerd volgens hetwelk de fiscaliteit voor meer vervuilende wagens ook effectief duurder blijft in vergelijking met milieuvriendelijkere wagens.

De nieuwe berekeningswijze van de CO₂-parameter in de JVB en de BIV zal enkel worden toegepast voor voertuigen die voor de eerste keer zijn ingeschreven na 31 december 2020.¹¹

Voor tweedehandsvoertuigen waarvan de eerste inverkeerstelling uiterlijk op 31 december 2020 gebeurde en die opnieuw ingeschreven worden na 31 december 2020, zal de reeds bestaande berekeningswijze van de JVB en BIV verder toegepast worden. Voor deze voertuigen is immers een NEDC-CO₂-score beschikbaar. De wijzigingen in de VCF hebben dus geen impact op deze voertuigen waardoor er voor tweedehandsvoertuigen (uiterlijk ingeschreven op 31 december 2020) dus niets verandert in de verkeersfiscaliteit.

Dit wordt gerechtvaardigd door drie gegronde redenen:

1° Voor de categorie van voertuigen, die voor de eerste keer worden ingeschreven na 31 december 2020, is enkel een CO₂-uitstoot gekend die gemeten is volgens de WLTP. Hiervoor is geen NEDC-waarde beschikbaar. Voor deze categorie is het met andere woorden noodzakelijk dat de regelgeving wordt aangepast, om in overeenstemming te zijn met het uitgangspunt van budgetneutraliteit, die het Vlaams Regeerakkoord vooropstelt.

2° Voor de categorie van voertuigen, die zijn ingeschreven vóór 1 september 2017, is enkel een CO₂-uitstoot gekend die gemeten is volgens de oude NEDC(1.0). Hierbij is het technisch onmogelijk om een WLTP-waarde te berekenen. Voor deze categorie is het dus noodzakelijk dat de regelgeving onveranderd blijft bestaan.

3° Bovendien creëert deze werkwijze met een scharnierdatum (namelijk voor de eerste keer ingeschreven voertuigen vanaf 1 januari 2021) meer rechtszekerheid voor de belastingplichtigen, aangezien de fiscale behandeling van reeds ingeschreven voertuigen ongewijzigd blijft en er zich dus geen onverwachte wijzigingen voordoen. Hierdoor voldoet de Vlaamse overheid aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en inzonderheid aan het rechtszekerheidsbeginsel.

Repliek op de MORA:

In haar advies merkt de MORA op dat belangrijke hervormingen in de verkeersfiscaliteit beter niet gebeuren via een programmadecreet. Er zijn twee redenen waarom de omschakeling naar WLTP wel opgenomen is in onderhavig decreet. De eerste reden is dat voormelde regeling eigenlijk geen hervorming inhoudt, maar een zuiver technische aanpassing is. De hervorming is immers gebeurd op het Europese niveau, met name door een nieuwe homologatieprocedure in te voeren, waarbij de CO₂-uitstoot van voertuigen die

¹¹ Ongeacht of deze inschrijving bij het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid in België of via een gelijkaardige procedure in een andere staat heeft plaatsgevonden.

worden ingeschreven vanaf 1/1/2021 enkel nog onder de nieuwe procedure WLTP zullen gemeten worden. Hetgeen nu op vlak van verkeersfiscaliteit gebeurt is louter een regeling voorzien zodat die omschakeling op een budgetneutrale manier kan. Dit laatste is meteen ook de tweede reden voor een opname in het programmadecreet. De impact van de WLTP op de bestaande verkeersfiscaliteit kon pas in kaart gebracht worden zodra er voldoende WLTP-gegevens beschikbaar waren om haar impact te kunnen inschatten. De overgang naar WLTP geeft voor nagenoeg elke wagen een ander effect. Daarom was het belangrijk om simulaties te maken met een set voertuigen waarbij er zoveel mogelijk WLTP-data beschikbaar zijn. Om die reden werd het jaar 2019 als referentiejaar gebruikt. De analyses van deze data vergden veel tijd en konden niet sneller worden uitgevoerd, waardoor het programmadecreet de enige mogelijke optie was om de overgang naar WLTP tijdig (zijnde op 1 januari 2021) te laten ingaan.

De MORA erkent verder dat de voorgestelde aanpassing van de verkeersfiscaliteit in functie van de overgang van de NEDC-testprocedure voor CO₂-uitstoot naar de WLTP-methode evenwichtig is en rechtszekerheid biedt voor de huidige gebruikers van personenwagens.

De MORA concludeert dat de aanpak, waarbij de technische omzetting naar WLTP wordt gecombineerd met budgetneutraliteit, leidt tot grote verschillen in BIV tussen verschillende types voertuigen van hetzelfde merk en dat deze verschillen groter worden bij de voertuigen in de luxesegmenten. De MORA raadt aan de effecten hiervan op de budgettaire inkomsten goed in kaart te brengen. De grote verschillen in de BIV tussen de verschillende types voertuigen van hetzelfde merk (en zelfs binnen één bepaald model) zijn echter het gevolg van het feit dat WLTP, in tegenstelling tot NEDC, rekening houdt met de specifieke uitrusting van de individuele wagen (met opties zoals airco, type banden en velgen). Dit gegeven is derhalve inherent aan de WLTP.

De MORA stelt zich ook de vraag of de huidige wijzigingen volstaan om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de realisatie van de doelstellingen van het Vlaams Klimaatplan en de door de federale overheid onderschreven klimaatambities van Parijs en Europese Green Deal. De MORA heeft in eerdere adviezen gesteld dat er een verschuiving van belasting op bezit naar belasting op gebruik moet plaatsvinden. De Vlaamse Regering voorziet geen verder studiewerk rond de invoering van een kilometerheffing. Wel zal er, zoals MORA ook voorstelt, een evaluatie plaatsvinden van de impact van de overgang naar WLTP en in welke mate hiermee tegemoet gekomen is aan de doelstellingen die door de Vlaamse Regering werden vooropgesteld.

Voorts merkt de MORA ook op dat er na de huidige aanpassingen nog enkele onrechtvaardigheden blijven bestaan in de fiscale behandeling van sommige voertuigcategorieën, met name de pick-ups en de oldtimers en vraagt dat de verschillende fiscale voorkeursbehandelingen weggewerkt worden in een volgende aanpassing van de verkeersfiscaliteit. Deze suggesties zullen meegenomen worden bij het verdere beleid van de verkeersfiscaliteit. Hierbij dient evenwel steeds rekening gehouden te worden met de beperkingen die de bevoegdheidsverdeling met zich meebrengt.

Onderafdeling 1. Verkeersbelasting

Artikel 55

Om te beantwoorden aan het uitgangspunt van het Vlaams Regeerakkoord, met name een maximaal budgetneutrale aanpassing van de regelgeving, wordt in artikel 2.2.4.0.1. van de VCF, voor voertuigen die voor de eerste keer na 31 december 2020 ingeschreven zijn of moeten zijn in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid, de formule aangepast ten

aanzien van de vigerende formule, in die zin dat de grens van 122 gram CO₂-uitstoot, die bepaalt of het tarief met 0,30% moet worden verhoogd of verlaagd voor iedere gram CO₂-uitstoot daarboven of daaronder, wordt verhoogd naar 149 gram CO₂-uitstoot.

Deze aanpassing is zowel van toepassing op de personenauto's, de auto's voor dubbel gebruik en de minibussen als op de motorvoertuigen, bestemd voor het vervoer van goederen, de lijkwagens, de alleenrijdende landbouwtractoren en de alleenrijdende trekkers, als het andere voertuigen zijn dan de voertuigen, vermeld in paragraaf 6, die voor de eerste keer na 31 december 2020 worden ingeschreven in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid. Voor voertuigen die voor de eerste keer zijn ingeschreven vóór 1 januari 2021, blijft paragraaf 2/1 integraal van toepassing en wordt de CO₂-uitstoot bepaald volgens de Europese regelgeving die van toepassing was op het moment van de eerste inschrijving.

Indien een voertuig voor de eerste keer wordt ingeschreven binnen de Europese Economische Ruimte of een andere staat na 31 december 2020 en nadien wordt ingeschreven in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid, dan is dit artikel eveneens van toepassing.

Aldus worden, behalve de CO₂-uitstoot, alle andere parameters vermeld in paragrafen 2/1 en 3/1 toegepast die de belasting bepalen. Dit leidt er onder meer toe dat ook het minimumbedrag vermeld in paragrafen 2/1, tweede lid en 3/1, tweede lid van toepassing zijn.

De nieuwe paragrafen 2/2 en 3/3 zijn alleen van toepassing op voertuigen van natuurlijke personen en van andere rechtspersonen dan vennootschappen, autonome overheidsbedrijven en verenigingen zonder winstgevend doel, met leasingactiviteiten.

Repliek op de Raad van State:

De Raad van State merkte in haar advies op dat er een verschil is in behandeling tussen leasingvoertuigen, die niet onder de nieuwe regelgeving vallen, en andere voertuigen, hetgeen voortvloeit uit het feit dat het Vlaamse Gewest afhankelijk is van het akkoord van de twee andere gewesten (krachtens artikel 4, §3 Bijz.Fin.W.). De Raad van State vraagt om verduidelijking te geven over de concrete stappen die reeds zijn gezet om tot een ruimere toepassing van de ontworpen regeling te kunnen komen.

In 2018 is er effectief een concreet initiatief genomen om tussen de gewesten de verkeersfiscaliteit van de leasingvoertuigen te bespreken en hieromtrent via een intergewestelijk samenwerkingsakkoord een regeling te treffen. Dit was echter zonder succes en heeft dus niet tot een oplossing geleid. Vanuit het gewest werd opnieuw een uitnodiging gestuurd aan de andere gewesten om op korte termijn een nieuw overleg in te plannen met betrekking tot de verkeersfiscaliteit.

Ook de MORA dringt erop aan om zo snel mogelijk met de federale overheid en de twee andere gewesten een samenwerkingsakkoord af te sluiten om dit verschil in behandeling op te kunnen heffen. Hiervoor wordt er verwezen naar de reactie op de bemerkingen daaromtrent door de Raad van State (*supra*).

Artikel 56

Deze bepaling heft de vrijstelling op inzake JVB voor de voertuigen, waarvan de motor op aardgas wordt aangedreven en voor plug-in hybride voertuigen met een maximale CO₂-uitstoot van 50 gram per kilometer (artikel 2.2.6.0.7 van de VCF), en die na 31 december 2020 worden ingeschreven of moeten zijn in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Deze vrijstelling was slechts tijdelijk voorzien door de Vlaamse decreetgever, waardoor deze niet verlengd wordt voor voertuigen die worden ingeschreven vanaf 1 januari 2021. De bedoeling van deze vrijstelling was om vooral de aankoop van dergelijke voertuigen te stimuleren, aangezien deze technologie nog in zijn kinderschoenen stond en bijgevolg nog duur was. Men wilde op deze manier de meerkost bij de aankoop van deze voertuigen compenseren.

Om de continuïteit te waarborgen, blijft de vrijstelling wel gelden voor voertuigen die reeds zijn ingeschreven vóór 1 januari 2021.

Teneinde voldoende rechtszekerheid te bieden voor de belastingplichtige, voorziet deze bepaling in een overgangsregeling voor voertuigen die worden besteld vóór 12 oktober 2020, maar pas worden ingeschreven na 31 december 2020. Dit is de eerste werkdag na de principiële goedkeuring van voorliggend (ontwerp van) decreet door de Vlaamse Regering. Vanaf deze datum was de belastingplichtige op de hoogte van de nieuwe regelgeving ter zake, waarover uitgebreid bericht werd in de pers. Daarnaast is dit het ogenblik waarop de beslissingen van de Vlaamse Regering worden gepubliceerd op de website. Zoals de Raad van State terecht opmerkt, zou een belastingplichtige die vanaf 12 oktober nog een dergelijk voertuig aankoopt op de hoogte moeten zijn van deze overgangsregeling en zal hij kunnen inschatten, bijvoorbeeld op basis van een contractueel bepaalde leveringstermijn, of hij het gewenste voordeel al dan niet nog zal kunnen genieten. Een persoon die een voertuig vóór deze datum wenste te kopen, kon deze inschatting niet maken. Dit verantwoordt dan ook dat laatstgenoemde van een overgangsregeling kan genieten. Op deze manier wordt er ook beantwoord aan de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake overgangsregelingen, die stelt dat een verschil in behandeling bij een overgangsregeling, redelijk moet zijn verantwoord en niet op buitensporige wijze afbreuk mag doen aan het vertrouwensbeginsel. Met voormelde aanpassing wordt derhalve een gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State in haar advies in dat verband.

De belastingplichtige kan er in dat geval voor opteren om alsnog onder het toepassingsgebied van de vrijstelling te vallen. Daarvoor dienen er twee voorwaarden cumulatief te worden vervuld:

- 1° het voertuig dient effectief vóór 12 oktober 2020 te zijn besteld door de belastingplichtige;
- 2° de belastingplichtige bezorgt een kopie van de bestelbon aan de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie vóór 15 januari 2021. Daarnaast bezorgt hij ook een formulier, dat door de Vlaamse administratie werd afgeleverd. Dit formulier dient de belastingplichtige te ondertekenen en bevat de volgende gegevens:
 - a) hetzij het identificatienummer uit het Rijksregister van de natuurlijke persoon, hetzij het ondernemingsnummer dat bekend is bij de Kruispuntbank van Ondernemingen, hetzij het identificatienummer, vermeld in artikel 8 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, van de persoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid;
 - b) de voornamen, de achternaam en het domicilieadres van de natuurlijke persoon of de naam, de rechtsvorm en het adres van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Indien de belastingplichtige verkiest om onder de vrijstelling te vallen en de nodige formaliteiten vervult, is deze keuze definitief en onherroepbaar.

Repliek op de MORA:

De MORA stelt vast dat volledig elektrisch aangedreven wagens wel vrijgesteld blijven van de JVB (en ook van de BIV). De MORA erkent dat deze tijdelijke vrijstellingen kunnen bijdragen tot een snellere adaptatie van elektrische voertuigen in het wagenpark, maar pleit in de eerste plaats voor een technologie-neutrale fiscaliteit waarbij de voertuigen fiscaal worden beoordeeld op hun werkelijke milieu-impact. Daarom vraagt de MORA dat men beleidsmatig op de technologische evolutie anticipeert en nu al een tijdspad voorziet voor rechtvaardig sturende fiscaliteit. De Vlaamse Regering wil momenteel echter een krachtig signaal geven dat ze de aankoop van zero-emissievoertuigen ondersteunt en dit net om het belang hiervan in het kader van het bereiken van de klimaat- en luchtdoelstellingen te benadrukken. Zoals blijkt is het behalen van deze doelstellingen ook prioritair voor de MORA.

Onderafdeling 2. Belasting op de inverkeerstelling

Artikel 57

Voor voertuigen die voor de eerste keer zijn ingeschreven voor 1 januari 2021, blijft artikel 2.3.4.1.2 VCF integraal van toepassing en wordt de CO₂-uitstoot bepaald volgens de Europese regelgeving die van toepassing was op het moment van de eerste inschrijving.

Artikel 58

In hetzelfde decreet wordt een nieuw artikel 2.3.4.1.2/1 ingevoegd voor wegvoertuigen die voor de eerste keer na 31 december 2020 ingeschreven zijn of moeten zijn in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid. In dat artikel wordt de parameter "x" vervangen door een nieuwe parameter "q". Deze nieuwe parameter "q", komt op dezelfde plaats te staan in de formule BIV als de parameter "x", met dien verstande dat men vermenigvuldigt met "q", waar men in de oude regelgeving "x" optelde. "+ x" wordt derhalve "* q".

De x-term was een CO₂-correctieterm in functie van de technologische evolutie tussen 2012 en 2020. Als gevolg van de Europese doelstellingen die worden opgelegd aan voertuigfabrikanten daalt de CO₂-uitstoot van elk voertuig. Gemiddeld moest de CO₂-uitstoot dalen tot 95 g/km NEDC-waarde in 2020. Op basis van de gekende gemiddelde uitstoot van het wagenpark in 2012 en de verwachte daling tot 95 g/km tegen 2020 werd "x" als volgt bepaald: x is gelijk aan 0g CO₂/km in 2012 en wordt jaarlijks verhoogd met 4,5g CO₂/km vanaf het jaar 2013.

Thans is de CO₂-uitstoot in 2019 gekend en werden er door de Europese Unie ook nieuwe CO₂-emissienormen opgelegd voor 2025 en 2030. De nieuwe CO₂-verordening legt geen absolute CO₂ norm meer op, maar een reductiepercentage (-15% in 2025, -37,5% in 2030) t.o.v. de vast te stellen WLTP-waarde in 2021¹².

Door dit verschil van aanpak, wordt er voor nieuwe voertuigen afgestapt van de x-term en wordt deze parameter vervangen door een q-factor, die gebaseerd is op de nieuwe CO₂-norm.

De beginwaarde van de q-factor wordt bepaald op basis van het wagenpark 2019 (en de daarbij gekende CO₂-uitstoot enerzijds en op het uitgangspunt van budgetneutraliteit anderzijds). De beginwaarde van "q" bedraagt hierdoor 1,07.

¹² Verordening (EU) 2019/631 van het Europees parlement en de raad van 17 april 2019 tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe personenauto's en nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen

De jaarlijkse evolutie van de q-factor wordt afgeleid uit de Europese CO₂-verordening die een procentuele daling van de CO₂-uitstoot met 15% vooropstelt tegen 2025. Om dit te compenseren dient "q" tussen 2021 en 2025 jaarlijks toe te nemen met 0,035.

Het gebruik van de q-factor ter vervanging van de x-term sluit bovendien beter aan bij de evolutie van de CO₂-uitstoot per wagen. De nieuwe CO₂-verordening geeft immers aan dat de CO₂-uitstoot procentueel moet dalen in functie van de CO₂-uitstoot van elk voertuig in plaats van een vaste daling voor elk voertuig, ongeacht de CO₂-uitstoot. De overgang naar de q-factor zorgt dus voor een betere en correctere afstemming op het nieuw Europees beleid en leidt er ook toe dat het gewenste sturende effect van de formule (i.f.v. CO₂) minder getemperd wordt. Een zeer grote vaste term (door jaarlijkse toename) wijzigt de verhouding tussen zuinige en minder zuinige wagens en zorgt voor een kleiner sturend effect van de effectieve CO₂ waarde van het voertuig. Een q-factor zorgt voor een evenredige toename en behoudt zo het sturend effect van de eigenlijke CO₂ waarde van het voertuig.

Indien een voertuig voor de eerste keer wordt ingeschreven binnen de Europese Economische Ruimte of een andere staat na 31 december 2020 en nadien wordt ingeschreven in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid, dan is dit artikel eveneens van toepassing.

Artikel 59

Deze bepaling specificeert dat artikel 2.3.4.1.3 VCF eveneens van toepassing is op voertuigen die voor de eerste keer worden ingeschreven na 31 december 2020. Ook voor deze voertuigen kan de belasting dus nooit minder of meer bedragen dan vermeld in dit artikel. Ook het oldtimerforfait is van toepassing indien het wegvoertuig aan de nodige voorwaarden voldoet.

Artikel 60

Deze bepaling specificeert dat artikel 2.3.4.1.4 VCF eveneens van toepassing is op voertuigen die voor de eerste keer worden ingeschreven na 31 december 2020 en dat de bedragen voor de parameter "c" dus worden aangepast op 1 juli van elk jaar op grond van de schommelingen van het algemeen indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk, vastgesteld tussen de maand mei van het vorige jaar en de maand mei van het lopende jaar.

Artikel 61

Deze bepaling heft de vermindering in artikel 2.3.5.0.1. inzake BIV op voor voertuigen, waarvan de motor geheel of gedeeltelijk op aardgas wordt aangedreven, maar waarvan het vermogen hoger ligt dan 11 fiscale pk, die na 31 december 2020 worden ingeschreven of moeten zijn in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Deze vermindering werd ingevoerd nadat werd beslist dat de wegvoertuigen die na 30 juni 2017 werden ingeschreven in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid enkel nog konden genieten van de vrijstelling van BIV in artikel 2.3.6.0.3. van de VCF, indien het belastbaar vermogen 11 fiscale paardenkracht niet te boven gaat. Om dit te compenseren, kunnen voertuigen, waarvan de motor geheel of gedeeltelijk op aardgas wordt aangedreven, maar waarvan het vermogen hoger ligt dan 11 fiscale pk, genieten van een belastingvermindering.

Deze vermindering was slechts tijdelijk voorzien door de Vlaamse decreetgever, waardoor dit in de toekomst niet verlengd wordt voor voertuigen die worden ingeschreven vanaf 1 januari 2021.

Om de continuïteit te waarborgen voor reeds in het verkeer gebrachte voertuigen, blijft de vermindering wel gelden voor voertuigen die reeds zijn ingeschreven vóór 1 januari 2021.

Teneinde voldoende rechtszekerheid te bieden voor de belastingplichtige, voorziet deze bepaling in een overgangsregeling voor voertuigen die worden besteld vóór 12 oktober 2020, maar pas worden ingeschreven na 31 december 2020. Dit is de eerste werkdag na de principiële goedkeuring van voorliggend (ontwerp van) decreet door de Vlaamse Regering. Vanaf deze datum was de belastingplichtige op de hoogte van de nieuwe regelgeving ter zake, waarover uitgebreid bericht werd in de pers. Daarnaast is dit het ogenblik waarop de beslissingen van de Vlaamse Regering worden gepubliceerd op de website. Zoals de Raad van State terecht opmerkt, zou een belastingplichtige die vanaf 12 oktober nog een dergelijk voertuig aankoopt op de hoogte moeten zijn van de overgangsregeling en zal hij zo kunnen inschatten, bijvoorbeeld op basis van een contractueel bepaalde leveringstermijn, of hij het gewenste voordeel al dan niet nog zal kunnen genieten. Een persoon die een voertuig vóór deze datum wenste te kopen, kon deze inschatting niet maken. Dit verantwoordt dan ook dat laatstgenoemde van een overgangsregeling kan genieten. Op deze manier wordt er ook beantwoord aan de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake overgangsregelingen, die stelt dat een verschil in behandeling bij een overgangsregeling, redelijk moet zijn verantwoord en niet op buitensporige wijze afbreuk mag doen aan het vertrouwensbeginsel. Met voormelde aanpassing wordt derhalve een gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State in haar advies in dat verband.

De belastingplichtige kan er in dat geval voor opteren om alsnog onder het toepassingsgebied van de vermindering te blijven vallen. Daarvoor dienen er twee voorwaarden cumulatief te worden vervuld:

- 1° het voertuig dient effectief vóór 12 oktober 2020 te zijn besteld door de belastingplichtige;
- 2° de belastingplichtige bezorgt een kopie van de bestelbon aan de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie vóór 15 januari 2021. Daarnaast bezorgt hij ook een formulier, dat door de Vlaamse administratie werd afgeleverd. Dit formulier dient de belastingplichtige te ondertekenen en hij dient minstens de volgende gegevens in te vullen:

- a) hetzij het identificatienummer uit het Rijksregister van de natuurlijke personen, hetzij het ondernemingsnummer dat bekend is bij de Kruispuntbank van Ondernemingen, hetzij het identificatienummer, vermeld in artikel 8 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, van de persoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid;
- b) de voornamen, de achternaam en het domicilieadres van de natuurlijke persoon of de naam, de rechtsvorm en het adres van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Indien de belastingplichtige verkiest om onder de vrijstelling te vallen en de nodige formaliteiten vervult, is deze keuze definitief en onherroepbaar.

Artikel 62

Deze bepaling heft zoals in de JVB de vrijstelling in artikel 2.3.6.0.3. van de VCF inzake BIV op voor voertuigen, waarvan de motor op aardgas wordt aangedreven en waarvan het belastbaar vermogen 11 fiscale paardenkracht niet te boven gaat en voor plug-in hybride voertuigen met een maximale CO₂-uitstoot van 50 gram per kilometer, die na 31 december 2020 worden ingeschreven of moeten zijn in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Deze vrijstelling was slechts tijdelijk voorzien door de Vlaamse decreetgever, waardoor dit in de toekomst niet verlengd wordt voor voertuigen die worden ingeschreven vanaf 1 januari 2021. De bedoeling van deze vrijstelling was om vooral de aankoop van dergelijke voertuigen te stimuleren, aangezien deze technologie nog in zijn kinderschoenen stond en bijgevolg nog duur was. Men wilde op deze manier de meerkost bij de aankoop van deze voertuigen compenseren.

Om de continuïteit te waarborgen voor reeds in het verkeer gebrachte voertuigen, blijft de vrijstelling wel gelden voor voertuigen die reeds zijn ingeschreven vóór 1 januari 2021.

Teneinde voldoende rechtszekerheid te bieden voor de belastingplichtige, voorziet deze bepaling in een overgangsregeling voor voertuigen die worden besteld vóór 12 oktober 2020, maar pas worden ingeschreven na 31 december 2020. Dit is de eerste werkdag na de principiële goedkeuring van voorliggend (ontwerp van) decreet door de Vlaamse Regering. Vanaf deze datum was de belastingplichtige op de hoogte van de nieuwe regelgeving ter zake, waarover uitgebreid bericht werd in de pers. Daarnaast is dit het ogenblik waarop de beslissingen van de Vlaamse Regering worden gepubliceerd op de website.. Zoals de Raad van State opmerkt, zou een belastingplichtige die vanaf 12 oktober nog een dergelijk voertuig aankoopt op de hoogte moeten zijn van de overgangsregeling en zal hij zo kunnen inschatten, bijvoorbeeld op basis van een contractueel bepaalde leveringstermijn, of hij het gewenste voordeel al dan niet nog zal kunnen genieten. Een persoon die een voertuig vóór deze datum wenste te kopen, kon deze inschatting niet maken. Dit verantwoordt dan ook dat laatstgenoemde van een overgangsregeling kan genieten. Op deze manier wordt er ook beantwoord aan de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake overgangsregelingen, die stelt dat een verschil in behandeling bij een overgangsregeling, redelijk moet zijn verantwoord en niet op buitensporige wijze afbreuk mag doen aan het vertrouwensbeginsel. Met voormelde aanpassing wordt derhalve een gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State in haar advies in dat verband.

De belastingplichtige kan er in dat geval voor opteren om alsnog onder het toepassingsgebied van de vrijstelling te blijven vallen.

Om te blijven ressorteren onder het toepassingsgebied van de vrijstelling, dienen er twee voorwaarden cumulatief te worden vervuld:

- 1° het voertuig dient effectief vóór 12 oktober 2020 te zijn besteld door de belastingplichtige;
- 2° de belastingplichtige bezorgt een kopie van de bestelbon aan de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie vóór 15 januari 2021. Daarnaast bezorgt hij ook een formulier, dat door de Vlaamse administratie werd afgeleverd. Dit formulier dient de belastingplichtige te ondertekenen en hij dient minstens de volgende gegevens in te vullen:
 - a) hetzij het identificatienummer uit het Rijksregister van de natuurlijke personen, hetzij het ondernemingsnummer dat bekend is bij de Kruispuntbank van Ondernemingen, hetzij het identificatienummer, vermeld in artikel 8 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting

en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, van de persoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid;

- b) de voornamen, de achternaam en het domicilieadres van de natuurlijke persoon of de naam, de rechtsvorm en het adres van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Indien de belastingplichtige verkiest om onder de vrijstelling te vallen en de nodige formaliteiten vervult, is deze keuze definitief en onherroepbaar.

Repliek op de MORA:

De MORA maakte hierbij de opmerking dat de vrijstelling voor volledig elektrische voertuigen wel behouden blijft. Dit wordt uitgebreid geduid onder de toelichting van artikel 56.

Band met de begroting:

In het Vlaams Regeerakkoord is opgenomen dat de toepassing van de WTLP-metingen budgetneutraal moet worden doorgevoerd. De aanpassing van de formules voor de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeersstelling is daarvoor noodzakelijk.

De wijziging voor de vermindering en vrijstellingen in de jaarlijkse verkeersbelasting en de belasting op de inverkeersstelling heeft een impact die maximaal gelijk is aan de betreffende ramingen voor de fiscale uitgaven bij de begrotingsopmaak 2020, nl.

- 4.053 keuro voor de vrijstelling van verkeersbelasting voor aardgas- en plug-in hybride voertuigen (art. 2.2.6.0.7 VCF);
- 99 keuro en 765 keuro voor de vermindering van de BIV in artikel 2.3.5.0.1 (voertuigen op aardgas met een belastbaar vermogen van meer dan 11 fiscale pk) en de vrijstelling in artikel 2.3.6.0.3 (plug-in hybride voertuigen en voertuigen op aardgas met een belastbaar vermogen tot en met 11 pk).

Aangezien de vrijstelling niet meer zal toegepast worden bij de inschrijving van tweedehands voertuigen in 2021 zal het bedrag van de fiscale uitgaven jaar na jaar afnemen.

Hoofdstuk 8. Economie, Wetenschap en Innovatie

Het Kenniscentrum Data & Maatschappij is opgericht in het kader van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie (AI) (VR 2019 2203 DOC.0318/1QUATER), luik 3: flankerende maatregelen. Het betreft een samenwerking tussen de Vrije Universiteit Brussel (imec-VUB-SMIT), Katholieke Universiteit Leuven (CiTiP) en Universiteit Gent (imec-UGent-MICT) en hiervoor is jaarlijks 750.000 euro vrijgemaakt. De opstart van het Kenniscentrum is per Besluit Vlaamse Regering (BVR) goedgekeurd op 24 mei 2019 (VR 2019 2405 DOC.0828/1) en de werking voor het jaar 2020 op 10 april 2020 (VR 2020 1004 DOC.0318/1BIS). Het huidige werkjaar loopt tot 10 april 2021, tegen dan moet er dus ook nieuwe financiering voor het Kenniscentrum worden goedgekeurd.

De strategische doelstellingen van het Kenniscentrum Data & Maatschappij zijn de volgende:

- Een breed gedragen co-design approach voor het uittekenen van AI-beleid;
- Stimuleren van maatschappelijk debat rond acceptatie van de technologie;
- Het aanleveren van thought leadership over zowel maatschappelijk als economisch aanvaardbare ontwikkelingstrajecten voor AI;
- De identificatie en validatie van belangrijke menselijke factoren in de ontwikkeling van AI;
- De ontwikkeling van juridische kaders en richtsnoeren voor beleidsmakers en bedrijven.

De procedure om jaarlijks het werkprogramma en de subsidie goed te keuren via BVR is zwaarwichtig. Bovendien vragen de strategische doelstellingen van het Kenniscentrum om een meer gestructureerde samenwerking. Het is dan ook de wens van de Vlaamse overheid om te gaan naar een meerjarige samenwerking via het afsluiten van een convenant tussen het Kenniscentrum Data & Maatschappij en de Vlaamse minister bevoegd voor het wetenschaps- en innovatiebeleid.

Om een convenant af te sluiten met een organisatie moet de bevoegde minister hier eerst toe gemachtigd worden door een opname van de organisatie in het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (W&I-Decreet). Door opname van een artikel in het W&I-Decreet, waarin de hoofdelementen van de relatie tussen het Kenniscentrum Data & Maatschappij en de overheid in omschreven staan, is het mogelijk om binnen het afsprakenkader de organisatie jaarlijks te subsidiëren met een hoger bedrag dan 250.000 euro per Ministerieel Besluit (MB).

Het huidige BVR voor het Kenniscentrum Data & Maatschappij, dat de werking voor het werkjaar 2020 financiert, is goedgekeurd op 10 april 2020. Om tijdig een convenant af te sluiten met het Kenniscentrum Data & Maatschappij is het nodig een artikel te laten opnemen in het W&I-Decreet. Het Kenniscentrum Data & Maatschappij is nu bezig met het ontwerpen van een convenant, een meerjarenplanning voor de periode van 2021 – 2025 en een uitgewerkt jaarplan.

Artikel 63

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 64

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 65

Dit artikel voegt een artikel in in het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid dat machtiging geeft aan de Vlaamse Regering om een kenniscentrum Data en Maatschappij te erkennen dat opgericht wordt door een consortium van instellingen uit het hoger onderwijs.

Artikel 66

In dit artikel wordt een artikel ingevoegd in hetzelfde decreet dat de strategische doelstellingen van het Kenniscentrum Data & Maatschappij bepaalt.

De Strategische doelstellingen zijn gebaseerd op de flankerende rol die het Kenniscentrum Data & Maatschappij speelt in het volledige Vlaamse Beleidsplan AI: een ondersteunende en leidende rol op vlak van ethisch omgaan met artificiële intelligentie en datagedreven toepassingen. De strategische opdracht van het Kenniscentrum gaat daarbij verder dan enkel actoren van het Vlaamse Beleidsplan AI en gaat ook richting de burger, het brede bedrijfsleven, beleidsactoren en

kennisinstellingen. Het is daarbij opgenomen dat het Kenniscentrum zowel structureel als op verzoek werkt.

Artikel 67

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 68

Het bij dit artikel ingevoegde artikel bepaalt dat het Kenniscentrum Data & Maatschappij geen rechtspersoonlijkheid zal hebben en zal werken met vijfjaarlijkse en jaarlijkse plannings gebaseerd op de convenant en na afstemming met de stuurgroep van het Kenniscentrum Data & Maatschappij.

Artikel 69

De Stuurgroep van het Kenniscentrum Data & Maatschappij wordt in het bij artikel 69 ingevoegde artikel omschreven. Hierin wordt verduidelijkt dat bij het afsluiten van de convenant een stuurgroep wordt aangewezen. Het Kenniscentrum Data & Maatschappij heeft via de Nota VR en haar Jaarplanning 2020 en bij het Besluit Vlaamse Regering van 10 april 2020 reeds een stuurgroep aangewezen.

Artikel 70

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 71

Artikel 71 omschrijft de elementen die minimaal in het convenant moeten worden opgenomen. De convenant zal gelden voor 5 jaar en moet de modaliteiten bevatten waaronder de Vlaamse overheid subsidies verleent, de geplande resultaten die het Kenniscentrum moet afleveren, de financiële bepalingen en de wijze waarop de activiteiten van het Kenniscentrum gemonitord worden en wat te doen bij niet naleving van de afspraken. Momenteel wordt in samenwerking met het Kenniscentrum het convenant uitgewerkt.

Deze meerjarige convenant, en dus gestructureerde samenwerking over 5 jaar, is nodig voor het Kenniscentrum Data & Maatschappij om haar strategische doelstellingen te volbrengen.

Artikel 72

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 73

In het bij artikel 73 in hetzelfde decreet ingevoegde artikel wordt machtiging gegeven aan de Vlaamse Regering om een jaarlijkse subsidie ter beschikking te stellen van de het Kenniscentrum Data & Maatschappij.

Artikel 74

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 75

Artikel 75 voegt in hetzelfde decreet een artikel in dat voorzien in de evaluatie van het Kenniscentrum Data & Maatschappij bij het aflopen van de convenant. De Vlaamse Regering waakt er over dat de activiteiten van het Kenniscentrum worden geëvalueerd bij het aflopen van de convenant. Hierbij zal de evaluatiecel van het

Departement EWI worden ingezet die de evaluatie zal laten uitvoeren. Verder wordt in dit artikel verduidelijkt dat een eventuele nieuwe convenant zal worden opgemaakt op basis van deze evaluatie.

Band met de begroting:

In het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid wordt de decretale basis voor recurrente financiering van de instellingen in het wetenschaps- en innovatielandschap opgenomen.

Met deze decreetwijziging wordt nu ook de decretale basis voor financiering van het Kenniscentrum Data & Maatschappij opgenomen in het decreet.
Hoofdstuk 9. Inwerkingtreding

Artikel 76

Dit artikel behoeft geen commentaar.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE